

સંપ્રદાયનો સવારી વિકાસ કરતું શ્રી સ્વા. મંદિર - સરધારનું મુખપત્ર

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન

ડીસેમ્બર - ૨૦૦૮

બે વર્ષ લવાઈ મુ. રૂ. ૧૬૦/-

પ.પૂ.સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તડ, ધર્મકુળ યુગમણી આચાર્ય શ્રી
અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના 'ગાદિ પટ્ટાભિષેક' ના '૨૪૪૮ જયંતિ વર્ષ'માં ચણાડા
(ચાવન ઋષિનું) ને આંગણે યોજાયેલ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરનો ભવ્ય
'મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ' (તા. ૨૬ નવેમ્બર થી ૫ ડીસેમ્બર- ૨૦૦૮)

સત્સંગ સભા - લંગાળા

સત્સંગ સભા - લંગાળા

સત્સંગ સભા - લંગાળા

કચાપારાયણ - ગઢપુર

કચાપારાયણ - ગઢપુર

કચાપારાયણ - ગઢપુર

સ્વાગત શોભાયાત્રા - પારડી(રાજકોટ)

મકતજનોને રૂડા આશીર્વાદ - પારડી(રાજકોટ)

યજમાનશ્રી દ્વારા આરતી - પારડી(રાજકોટ)

શ્રી સ્વા. મંદિર - તોરી (રામપર)

શાકોત્સવ પ્રસંગે શોભાયાત્રા - તોરી

મકતજનોને રૂડા આશીર્વાદ - તોરી

પ.પૂ.સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તંડ, ધર્મકુળ યુગમણી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના
'ગાદિ પટ્ટાભિષેક' ના '૨૪૮૮ જયંતિ વર્ષ'માં યોજાયેલ વિવિધ કાર્યક્રમોની તસ્વીર દર્શન

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન, ડીસેમ્બર - ૨૦૦૮ (૨)

:: સંસ્થાપક ::

:: અધ્યક્ષ ::

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન

વર્ષ :- ૪, અંક :- ૬, તા. ૨૦-૧૨-૦૮

:: પ્રયોજક ::

પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

:: પ્રકાશક ::

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર વતી

:: તંત્રી ::

સાધુ દિવ્યસ્વરૂપદાસજી

:: સંપાદક ::

સ્વામી શ્રી આનંદસ્વરૂપદાસજી(વેદાંતાચાર્ય)

સંપ્રદાપનો સર્વાંગી વિકાસ કરતું શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધારનું રજિસ્ટર્ડ મુખપત્ર ઈ.સ. ૨૦૦૫ના ઓક્ટોબર માસથી પ્રારંભાયેલું, દર માસની ૨૦ તારીખે પ્રકાશિત થતું, આપના સમગ્ર કુટુંબ - પરિવારમાં આનંદ અને સંસ્કારની સૌરભ પ્રસરાવે અને જીવનનું અનરે ઘડતર કરતું સામયિક.

:: લવાજમના દર ::

બે વર્ષ : રૂ. ૧૬૦/-
પંચવાર્ષિક : રૂ. ૩૫૦/-
પચ્ચીસ વર્ષ : રૂ. ૭૫૦/-
પરદેશમાં લવાજમ : \$ 200 U.S.A.
: £ 100 U.K.

:: લવાજમદર અંગે ગ્રાહક પત્ર વ્યવહાર ::

‘ચિંતન કાર્યાલય’

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર

તા.જી. રાજકોટ - ૩૬૦૦૨૫. ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧

Visit us : www.sardhardham.org

E-mail : amrutdhara2003@yahoo.com

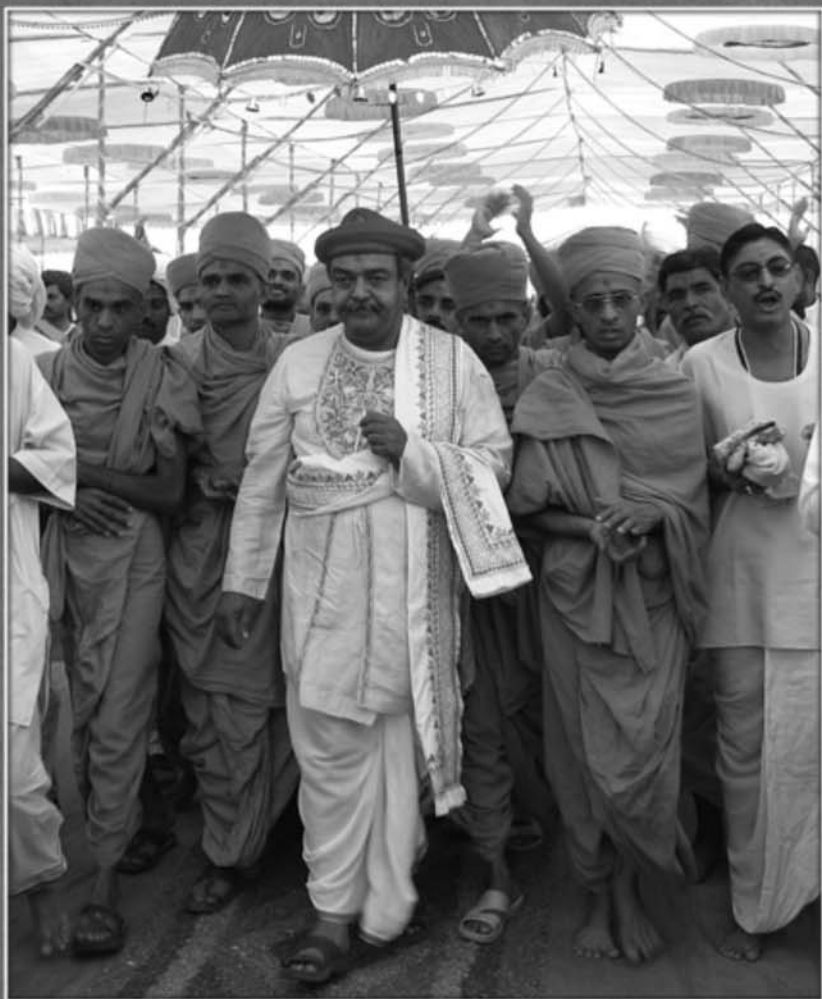
“સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર છે, પ્રગટ હરિનું નામ”

સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર છે, પ્રગટ હરિનું નામ;
આ અવસર જે કોઈ લેશે, તેનાં સરશે કામ...સ્વામિ૦૧
સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ ઉંચે સાદે ગાય;
સાંભળીને જમદુત તેને, દૂરથી લાગે પાય...સ્વામિ૦૨
સ્વામિનારાયણ નામનો પ્રાણી, અતિ મોટો પ્રતાપ;
અંતકાળે પ્રભુ તેડવા આવે, સ્વામિનારાયણ આપ...સ્વામિ૦૩
સ્વામિનારાયણ સમરીયે પ્રાણી, તજી લોકની લાજ;
પ્રેમાનંદ કહે રાજી થઈ, તેના ઉરમાં રહે મહારાજ...સ્વામિ૦૪

- સ.ગુ. શ્રી પ્રેમાનંદ સ્વામી કૃત - મહામંત્ર મહિમા કીર્તન

:: અનુક્રમણિકા ::

૧	૨જત જયંતિ વર્ષ કોટિ કોટિ વંદન...	૦૪
	- સંકલિત	
૨	શ્રીમુખે પ્રગટ્યો સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર...	૦૬
	- સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસ, ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી	
૩	દેવ-આચાર્યશ્રીના દર્શનાદિ પ્રસંગે સવિનય-વિવેકમર્યાદા...	૧૪
	- સ્વામી આનંદસ્વરૂપદાસજી - સરધાર (વેદાંતાચાર્ય)	
૪	મોક્ષનું દ્વાર સત્સંગ જ છે...	૨૦
	- સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસ, ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી	
૫	હસતાં રહેવા જેવું હિતકારી કોઈ ઔષધ નથી...	૨૪
	- સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસ, ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી	
૬	પરોપકારની પહેચાન...	૨૬
	- સાધુ યોગેશ્વરદાસજી, ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી	
૭	મેરા ભારત મહાન...	૨૮
	- પાર્ષદ સર્વમંગલ ભગત, ગુરુ : પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી	
૮	ઠાકોરજીનો થાળ તથા સંતો-ભક્તોને રસોઈ દેનારની શુભ...	૩૦
	- સંકલિત	
૯	સત્સંગ સમાચાર...	૩૧
	- સ્વામી ધનશ્યામદાસજી - રઘુવીરવાડી તથા સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસ - સરધાર	
૧૦	આગામી કથા-પારાયણો તથા મહોત્સવો...	૩૩
	- સંકલિત	

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના શ્રીચરણોમાં શાંતિ પ્રાર્થના

ભારત દેશની આર્થિક રાજધાની મુંબઈ શહેરમાં થયેલા આતંકવાદી હુમલામાં મૃત્યુ પામેલા તથા ઈજાગ્રસ્ત નિર્દોષ લોકોના સર્વે કુટુંબીજનો પ્રત્યે શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ દેશ ગાદી વડતાલ સંસ્થાન વતી પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી તથા ધર્મકુળ પરિવાર તેમજ સર્વે સત્સંગીઓ ઘેરા શોકની લાગણી વ્યક્ત કરે છે.

ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ ઈજાગ્રસ્ત સર્વને દુઃખ સહન કરવાની શક્તિ અને શાંતિ અર્પે તેવી પ્રાર્થના. આ આતંકવાદી હુમલામાં પોતાના જીવનની પરવા કર્યા સિવાય બહાદુરીપૂર્વક સામનો કરવા તથા તેમાં સહાયક એવા, નેશનલ સીક્યુરિટી ગાર્ડ, ભારત સરકાર, મુંબઈ પોલિસ, અગ્નિશામકદળના જવાનો તથા મદદકર્તા સર્વે નાગરિકોને બિરદાવીએ છીએ.

આ દુઃખદ ઘટનામાં આપણે સૌ ભેગા થઈને કામકરીએ એવી અમારી સૌને ભલામણ છે. ફરીથી ભગવાનને પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે આ મુશ્કેલીભર્યા સમયમાંથી પસાર થવાની શક્તિ આપે અને મુંબઈમાં તથા સમગ્ર જગતમાં શાંતિ પ્રવર્તાવે.

શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્રના ૨૦૮મા પ્રાગટ્યદિને પુનઃ સ્મરણ કરીએ...

શ્રીમુખે પ્રગટ્યો સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર...

મહામંત્ર પ્રાગટ્ય દિન : સં. ૧૮૫૮ માગશર વદ - ૧૧, તા. ૩૧-૧૨-૧૮૦૧

- સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસ,
ગુરુ :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

‘જે સ્વામિનારાયણ નામ લેશે, તેનાં બધા પાતક બાળી દેશે;
છે નામ મારાં શ્રુતિમાં અનેક, સર્વોપરી આજ ગણાય એક.

શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય હજુ

ઉદ્ભવ સંપ્રદાય તરીકે ઓળખાતો હતો એ સમયની વાત છે. હજુ ઉદ્ભવ સંપ્રદાયના સ્થાપક ઉદ્ભવવાતાર સદ્ગુરુવર્ય શ્રી રામાનંદ સ્વામી બિરાજમાન હતા, સૌને આનંદ હતો. ગુરુવર્ય રામાનંદ સ્વામીએ નીલકંઠ વર્ણીને દિક્ષા આપીને ‘સહજાનંદ સ્વામી’ અને ‘નારાયણમુનિ’ નામ ધારણ કરાવીને જેતપુરમાં ધર્મધુરા સોંપીને પોતાના સ્થાને બિરાજમાન કર્યા હતા. તેઓશ્રીને વિચરણ દરમ્યાન સાથે રાખી સૌને ગુરુવર્ય રામાનંદ સ્વામી સમજાવતા : ‘આ સહજાનંદ સ્વામી છે તે પ્રગટ પુરુષોત્તમ નારાયણ છે, સર્વાવિતારી સ્વયં ભગવાન છે - હું તો કેવળ પટનો બાંધનાર હતો પણ આ ખરા ખેલના ભજવનાર છે. મેં જે કંઈ કાર્ય કર્યું તે તો જેમ લાખ મણ રૂ કાંતવાનું હોય તેમાં માત્ર મેં તો એક પૂણી રૂ કાંત્યું છે. હવે બીજું અધૂરું સર્વ કાર્ય આ સહજાનંદ સ્વામી પુરું કરશે.’ વગેરે ઉપદેશો આપીને ગામડા ફરતા ફરતા ફરી એકવાર ફરેણી આવ્યા.

એ સમયે વિક્રમસંવત ૧૮૫૮નો ચાલતો હતો. એ દિવસ માગશર સુદ તેરશનો હતો. ત્યારે સ.ગુ. શ્રી રામાનંદ સ્વામી પુનઃ ઉપરોક્ત પ્રમાણે ઉપદેશ આપીને અક્ષરધામ વાસી થયા હતા. સમસ્ત શિષ્યમંડળમાં શોક પ્રવર્તી ગયો. સૌ શિષ્યોને લાગ્યું કે આટલા દિવસોના દિવ્ય આનંદ-સુખનો આજે એકાએક અંત આવી ગયો ! પૂર્વોક્ત જેતપુર ગામમાં જ માત્ર દોઢ મહિના પહેલા જ કારતક સુદ - ૧૧ (પ્રબોધિની એકાદશી)ના શુભ દિવસે ગુરુવર્ય શ્રી રામાનંદ સ્વામીએ શ્રી સહજાનંદ સ્વામીને પોતાના સ્થાને આરુઢ કરી ગાદી સોંપેલી અને એમની મોટપની ખૂબ વાતો; ઉપર પ્રમાણે સૌ શિષ્યોને ઠોસી ઠોસીને કહેલી, પણ સૌને ગુરુનિષ્ઠાના પ્રેમમાં એ ગુરુવર્ય શ્રી રામાનંદ સ્વામીના પુરુષોત્તમપણાના શબ્દો ભૂલાય ગયા. સ.ગુ. શ્રી રામાનંદ સ્વામીના જયેષ્ઠ અને કૃપાપાત્ર શિષ્ય સ્વયં મુક્તાનંદ સ્વામી જેવા પણ ગુરુવર્ય શ્રી રામાનંદ સ્વામીના અંતર્ધાનથી શોકમગ્ન બની ગયા.

ગુરુવર્ય શ્રી રામાનંદ સ્વામીના દેહને સ્નાન કરાવી, કપાળે ચંદનની અર્ચા કરી, ઊર્ધ્વપુંડ્ર તિલક કર્યું. હાર પહેરાવ્યા. સૌએ વારાફરતી આરતી કરી. પછી સહજાનંદ સ્વામી, રામદાસ સ્વામી, મુક્તાનંદ સ્વામી અને મયારામભટ્ટે વિમાનાકાર પાલખી ઉપાડી. આગળ સંતો-હરિભક્તો કીર્તનો ગાતા, ઉત્સવ કરતા, અખીલ-ગુલાલ અને પુષ્પો ઉડાડતા ચાલતા હતા.

‘અનર્ઘ્યસિતસૂક્ષ્મેણ વાસસાચ્છદ્ય તત્ત્રિભિઃ ।

શિષ્યૈરન્યૈઃ સમં નિન્દ્યે સ્નાતૈર્ભદ્રાં વિમાનકમ્ ॥’

“તે વિમાનને બહુ

મૂલ્યવાન શ્વેત સૂક્ષ્મવસ્ત્રથી શણગારવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ શ્રીહરિ સ્નાન કરી તૈયાર થયેલા મુકુન્દાનંદાદિક બીજા ત્રણ શિષ્યોની સાથે સ્વામીના તે વિમાનને ભદ્રાવતી નદીએ લઈ ચાલ્યા.”

(શ્રી સત્સંગિજીવન : ૧/૬૦/૧૧)

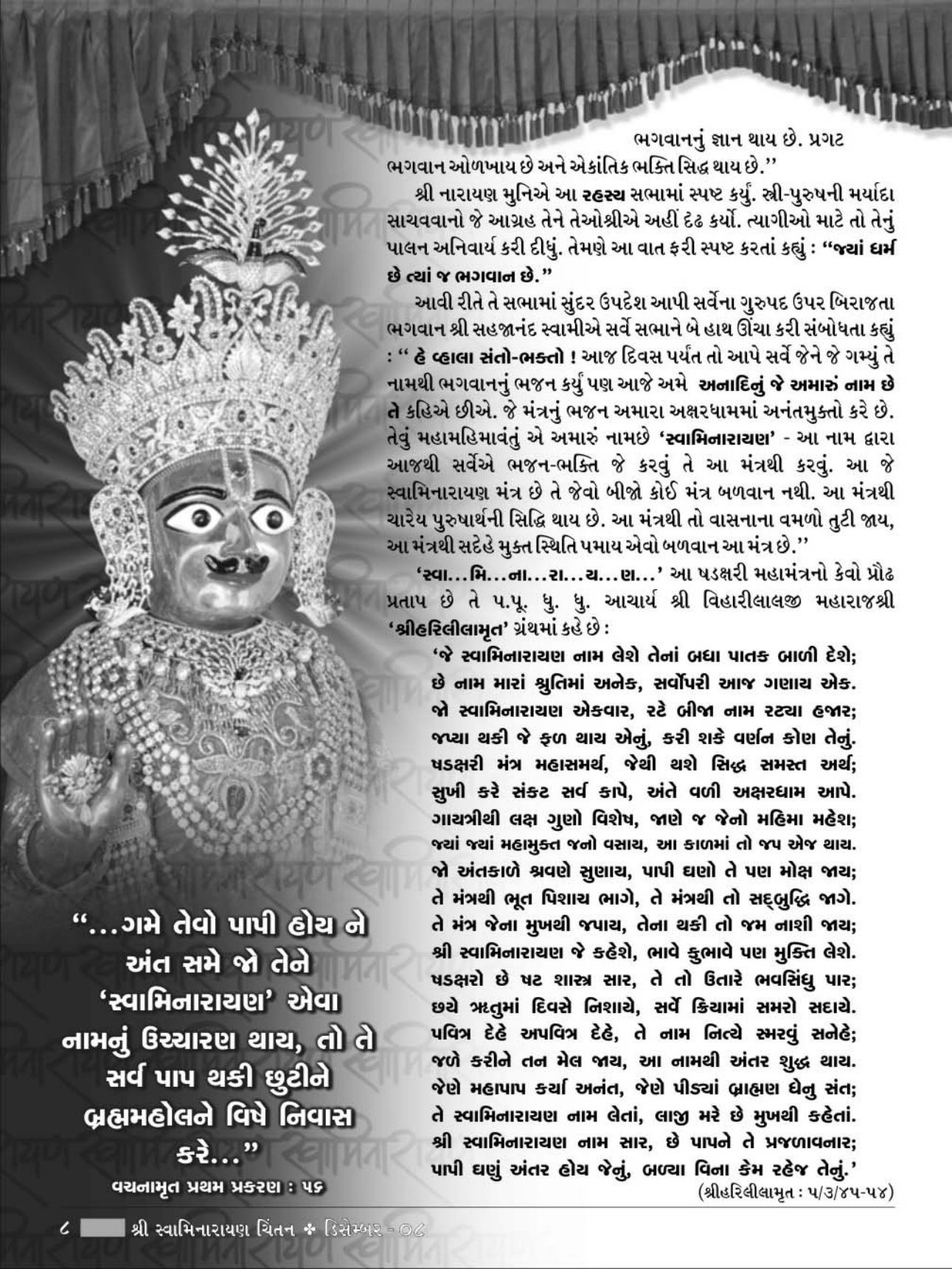
શુદ્ધ ભૂમિ જોઈ, સહજાનંદ સ્વામીએ ભદ્રા નદીનું નીર ત્યાં છાંટ્યું. પછી ચિતા ગોઠવી અને તેમાં સ્વામીના દેહને પધરાવ્યો. શાસ્ત્રવિધિ અનુસાર અગ્નિસંસ્કાર કર્યો. ચિતા ઠારીને સૌ ભજન કરતા ફરેણી ગામમાં પાછા આવ્યા.

સહજાનંદ સ્વામીએ સૌને ધીરજ આપતાં કહ્યું : “મોટા પુરુષ કદી પૃથ્વી ઉપરથી જતા જ નથી. માટે સૌએ સ્વામીની આજ્ઞા પ્રમાણે વર્તવું. તેમના ગુણો વિચારવા, તો સ્વામી જરૂર અંતરમાં પ્રગટ થશે. પછી સ્વામી અંતર્ધાન થયા છે એવો ભાવ રહેશે નહિ અને ભગવાનનું પ્રગટ સ્વરૂપ ઓળખાશે.”

તેમના આ શબ્દોની અસર થઈ. સૌને ગુરુવર્ય રામાનંદ સ્વામીનાં વચનો યાદ આવ્યા. આ નવયુવાન શ્રી સહજાનંદ સ્વામીના કલ્યાણકારી ગુણો જોઈને જ તેમણે ધર્મધુરા સોંપી છે, સહજાનંદ સ્વામીનું સ્વરૂપ પણ તેમણે ઓળખાવ્યું છે. તેથી હવે જે સ્વરૂપ અદેશ્ય થયું છે તેમાંથી વૃત્તિ કાઢી જે દેશ્યમાન છે, પ્રગટ છે તેમાં વૃત્તિ જોડવી. કલ્યાણ ત્યારે જ થશે. આવા વિચારોમાં સૌ મગ્ન બની ગયા.

ગુરુવર્ય રામાનંદ સ્વામીનો દ્વાદશાહ અને ત્રયોદશાહ વિધિ સહજાનંદ સ્વામીએ વિધિપૂર્વક કર્યો. ચૌદમાના દિવસનું પ્રભાત થયું. વિ.સં. ૧૮૫૮ના માગશર વદ એકાદશીનું (તા. ૩૧-૧૨-૧૮૦૧)નું એ પ્રભાત હતું. ફરેણી ગામમાં મંદિરની જગ્યા છે, જ્યાં હાલ બેઠક પણ છે ત્યાં ભગવાન શ્રી સહજાનંદ સ્વામી સંતો-હરિભક્તોની સભા કરીને વિરાજમાન હતા. (સ.ગુ. શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની વાતો : ૪/૩) તેમણે બ્રહ્મચારીઓ, સાધુઓ તથા સ્ત્રી-પુરુષોના ધર્મો સવિસ્તર સમજાવતાં કહ્યું : “ધર્મના અનુશીલનથી જ પરમાત્માની પ્રાપ્તિ માટેની સાધનાની સિદ્ધિ થાય છે. આગળ મોટા મોટા દેવતાઓ શેષ, સૂર્ય, ચંદ્ર વગેરે પણ ધર્મના અનુશીલનથી જ સુખ અને મોટપ પામ્યા છે. શ્રુતિ અને સ્મૃતિનું આ રહસ્ય છે. પરંતુ ધર્મપાલનની પ્રેરણા તો મોટાપુરુષ મળે ત્યારે તેમના સંબંધથી અને આશીર્વાદથી જ થાય છે. દેહ અને ઈન્દ્રિયોની શુદ્ધિ ધર્મથી થાય છે. મન અને આત્માની શુદ્ધિ ભક્તિથી થાય છે. દેહ, મન અને આત્માની શુદ્ધિથી જ અંતરમાં

ભગવાનનું જ્ઞાન થાય છે. પ્રગટ

ભગવાન ઓળખાય છે અને એકાંતિક ભક્તિ સિદ્ધ થાય છે.”

શ્રી નારાયણ મુનિએ આ રહસ્ય સભામાં સ્પષ્ટ કર્યું. સ્ત્રી-પુરુષની મર્યાદા સાચવવાનો જે આગ્રહ તેને તેઓશ્રીએ અહીં દેઢ કર્યો. ત્યાગીઓ માટે તો તેનું પાલન અનિવાર્ય કરી દીધું. તેમણે આ વાત ફરી સ્પષ્ટ કરતાં કહ્યું : “જ્યાં ધર્મ છે ત્યાં જ ભગવાન છે.”

આવી રીતે તે સભામાં સુંદર ઉપદેશ આપી સર્વેના ગુરુપદ ઉપર બિરાજતા ભગવાન શ્રી સહજાનંદ સ્વામીએ સર્વે સભાને બે હાથ ઊંચા કરી સંબોધતા કહ્યું : “હે વ્હાલા સંતો-ભક્તો ! આજ દિવસ પર્યંત તો આપે સર્વે જેને જે ગમ્યું તે નામથી ભગવાનનું ભજન કર્યું પણ આજે અમે અનાદિનું જે અમારું નામ છે તે કહિએ છીએ. જે મંત્રનું ભજન અમારા અક્ષરધામમાં અનંતમુક્તો કરે છે. તેવું મહામહિમાવંતું એ અમારું નામ છે ‘સ્વામિનારાયણ’ - આ નામ દ્વારા આજથી સર્વેએ ભજન-ભક્તિ જે કરવું તે આ મંત્રથી કરવું. આ જે સ્વામિનારાયણ મંત્ર છે તે જેવો બીજો કોઈ મંત્ર બળવાન નથી. આ મંત્રથી ચારેય પુરુષાર્થની સિદ્ધિ થાય છે. આ મંત્રથી તો વાસનાના વમળો તુટી જાય, આ મંત્રથી સદેહે મુક્ત સ્થિતિ પમાય એવો બળવાન આ મંત્ર છે.”

‘સ્વા...મિ...ના...રા...ય...ણ...’ આ ષડક્ષરી મહામંત્રનો કેવો પ્રૌઢ પ્રતાપ છે તે પ.પૂ. ધુ. ધુ. આચાર્ય શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજશ્રી ‘શ્રીહરિલીલામૃત’ ગ્રંથમાં કહે છે :

‘જે સ્વામિનારાયણ નામ લેશે તેનાં બધા પાતક બાળી દેશે; છે નામ મારાં શ્રુતિમાં અનેક, સર્વોપરી આજ ગણાય એક. જો સ્વામિનારાયણ એકવાર, રટે બીજા નામ રટ્યા હજાર; જપ્યા થકી જે ફળ થાય એનું, કરી શકે વર્ણન કોણ તેનું. ષડક્ષરી મંત્ર મહાસમર્થ, જેથી થશે સિદ્ધિ સમસ્ત અર્થ; સુખી કરે સંકટ સર્વ કાપે, અંતે વળી અક્ષરધામ આપે. ગાયત્રીથી લક્ષ ગુણો વિશેષ, જાણે જ જેનો મહિમા મહેશ; જ્યાં જ્યાં મહામુક્ત જનો વસાય, આ કાળમાં તો જપ એજ થાય. જો અંતકાળે શ્રવણે સુણાય, પાપી ઘણો તે પણ ભોક્ષ જાય; તે મંત્રથી ભૂત પિશાચ ભાગે, તે મંત્રથી તો સદ્ભુદ્ધિ જાગે. તે મંત્ર જેના મુખથી જપાય, તેના થકી તો જમ નાશી જાય; શ્રી સ્વામિનારાયણ જે કહેશે, ભાવે કુભાવે પણ મુક્તિ લેશે. ષડક્ષરો છે ષટ શાસ્ત્ર સાર, તે તો ઉતારે ભવસિંધુ પાર; છયે ઋતુમાં દિવસે નિશાયે, સર્વે ક્રિયામાં સમરો સદાયે. પવિત્ર દેહે અપવિત્ર દેહે, તે નામ નિત્યે સ્મરવું સનેહે; જળે કરીને તન મેલ જાય, આ નામથી અંતર શુદ્ધ થાય. જેણે મહાપાપ કર્યા અનંત, જેણે પીડ્યાં બ્રાહ્મણ ઘેનું સંત; તે સ્વામિનારાયણ નામ લેતાં, લાજી મરે છે મુખથી કહેતાં. શ્રી સ્વામિનારાયણ નામ સાર, છે પાપને તે પ્રજળાવનાર; પાપી ઘણું અંતર હોય જેનું, બળ્યા વિના કેમ રહેજ તેનું.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૫/૩/૪૫-૫૪)

“...ગમે તેવો પાપી હોય ને
અંત સમે જો તેને
‘સ્વામિનારાયણ’ એવા
નામનું ઉચ્ચારણ થાય, તો તે
સર્વ પાપ થકી છુટીને
બ્રહ્મમહોલને વિષે નિવાસ
કરે...”

વચનામૃત પ્રથમ પ્રકરણ : ૫૬

કોઈ બીજા હજારો નામ જપે અને આ સ્વામિનારાયણ મહામંત્રનો એકવાર જપ જપે તોપણ એને તુલ્ય તે ન આવે. વળી, ગમે તેવું સંકટ કે દુઃખ આવ્યું હશે ત્યારે આ મહામંત્રનો જપ કરતા સર્વે દુઃખ માત્રનો વિરામ થશે, વળી ગમે તેવા ભૂત-પ્રેતાદિકનો ઉપદ્રવ થાય ત્યારે પણ આ મંત્રથી તે આસુરી તત્ત્વો બળીને ભસ્મીભૂત થશે. આ મંત્ર જપનારને જમનું તેડું નહિ આવે એટલું જ નહિ પણ સર્વે પાપ માત્રનો પ્રલય કરનારો આ મહામંત્ર રહેશે.

આ રીતે ‘સ્વામિનારાયણ’ મહામંત્રનો મહિમા સ્વયં શ્રી સહજાનંદ સ્વામીએ સ્વમુખે સભામાં કહ્યો. સર્વે સંતો-ભક્તો ત્યારથી આ ‘સ્વામિનારાયણ’ મહામંત્રનો જાપ કરવા લાગ્યા. બસ, તે સમયથી જ આ ઉદ્ભવ સંપ્રદાય સર્વત્ર ‘શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય’ તરીકે ઓળખાયો. ગુરુપદે બિરાજમાન શ્રી સહજાનંદ સ્વામી ત્યારથી જ ‘શ્રી સ્વામિનારાયણ’ ભગવાન તરીકે પ્રસિદ્ધિને પામ્યા.

મંત્રની જો વ્યાખ્યા કરીએ તો સંસ્કૃત પ્રમાણે ‘મન્ત્રતેઽનેતિ મન્ત્રઃ’ - જેના વડે મંત્રણા થાય તે મંત્ર. એટલે કે મહાપુરુષો કે ભગવાન તેના મહાન કલ્યાણકારી વિચારો અને ભાવનાઓ બીજા સુધી પહોંચી શકે તેને મંત્ર કહેવાય. ટૂંકમાં મંત્ર એ ભક્ત અને ભગવાન વચ્ચે સંબંધ સાધવાનું માધ્યમ છે. જેથી તો વિશેષે કરી મંત્રજપનો અર્થ ભગવાનના ભજન-આરાધનમાં રૂઢ થયો છે.

જેમ પ્રિય વ્યક્તિના નામના ઉચ્ચારણ-શ્રવણ-લેખનથી સહેજે રોમાંચ થાય છે, આનંદ અનુભવાય છે - કારણ કે તેમાં વ્યક્તિ તાદૃશ થાય છે. તેમ ભગવાનના નામરટણથી ભગવાનનો પણ અનુભવ થઈ શકે, જો તે રટણમાં ભગવાનના સ્વરૂપનો અન્વય થાય તો.

તે સ્વરૂપ એટલે ભગવાનનું પ્રગટ સ્વરૂપ. આ રહસ્ય ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે ‘સ્વામિનારાયણ’ મહામંત્ર આપતી વખતે જ પ્રગટ કરેલું. ગુરુવર્ય શ્રી રામાનંદ સ્વામીના ધામગમન બાદ, શ્રીજીમહારાજે ૧૩ દિવસ પછી ‘સ્વામિનારાયણ’ મંત્ર આપ્યો. એ ઐતિહાસિક પ્રસંગનું વર્ણન પ.પૂ. ધુ. ધુ. આચાર્ય શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજશ્રીએ ‘શ્રીહરિલીલામૃત’માં લખ્યું છે :

‘ચૌદમાથી નવી રીત કરી,

સૌના અંતરમાંહિ ઊતરી.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૫/૩/૫૭)

અહીં એક પ્રશ્ન મનમાં સહેજે ઉદ્ભવે : તે ‘નવી રીત’ કઈ? શું આ પૂર્વે ભગવાનનું ભજન થતું જ ન હતું? થતું તો કેવું

થતું?

‘તેના પહેલું ભજન એમ થાતું,
રામકૃષ્ણ ગોવિંદ ભજાતું;
હરે નારાયણની ઉચ્ચારી,
સહ કરતા ભજન નરનારી.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૫/૩/૫૬)

જો ‘સ્વામિનારાયણ’ મંત્ર કેવળ ‘રામકૃષ્ણ ગોવિંદ’નો પર્યાય જ હોય તો નવા મંત્રનું પ્રયોજન શું? શ્રીજીમહારાજનો નિર્દેશ સ્પષ્ટપણે પ્રગટ સ્વરૂપ તરફ છે. આ પૂર્વેના અવતારોનું ભજન થતું તેથી તેમના સ્વરૂપનું અનુસંધાન રહેતું. પરંતુ હવે પૂર્ણ પુરુષોત્તમનારાયણ સર્વાવતારી આ પૃથ્વી પર પ્રગટ વિચરી રહ્યા છે તો તેનું જ નામ-સ્મરણ-ભજન થવું જોઈએ. કારણ કે તેથી જ જીવની માયાથી મુક્તિ શક્ય બને છે. શ્રીજીમહારાજ ગઢડા મધ્ય પ્રકરણના ૩૨મા વચનામૃતમાં કહે છે : “...અને વળી જીવનું જે કલ્યાણ થાય અને જીવ માયાને તરીને બ્રહ્મસ્વરૂપ થાય તેનું કારણ તો પુરુષોત્તમએવા જે વાસુદેવ ભગવાન તેના પ્રત્યક્ષ સ્વરૂપનું જ્ઞાન, ધ્યાન, કીર્તન અને કથાદિક એ જ છે.” વળી ‘જીવને મુક્તિ અપાવવી’ એ જ શ્રીજીમહારાજનો મંત્ર આપવા પાછળનો હેતુ છે.

‘શ્રી સ્વામિનારાયણ જે કહેશે,
ભાવે કુભાવે પણ મુક્તિ લેશે.’

(શ્રીહરિલીલામૃત : ૫/૩/૫૦)

આ સંદર્ભો સમન્વય કરતાં નિઃશંકપણે સિદ્ધ થાય છે કે ‘સ્વામિનારાયણ’ મહામંત્ર પ્રગટ ભગવાનના સ્વરૂપનું જ ભજન સૂચવે છે.

ભગવાન શ્રીહરિના સમકાલીન પરમહંસો-સંતો-ભક્તો આ મર્મને પામ્યા હતા. તેઓ મંત્રનું રટણ, પ્રગટ ઉપાસનાનું રહસ્ય સમજીને કરતા. સ.ગુ. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામી ગાય છે :

‘સ્વામિનારાયણનું સ્મરણ કરતાં,
અગમવાત ઓળખાણી રે;

તે ‘અગમવાત’નો સ્કોટ (સ્પષ્ટ ખુલાસો) કરતાં તેઓ બીજી જ પંક્તિમાં લખે છે :

નિગમ નિરંતર નેતિ કહી ગાવે,
પ્રગટને પ્રમાણી રે...

(કીર્તનામૃત - સરધાર : પેજ - ૭)

સ.ગુ. શ્રી નિષ્કુળાનંદ સ્વામીએ પણ પ્રગટસ્વરૂપના ભજનનો જ મહિમા તેમના ‘ભક્તિનિધિ’ ગ્રંથમાં આલેખ્યો છે :

‘પ્રગટ પ્રભુની ભક્તિ અતિ સાચીજી,
જેહ ભક્તિને મોટે મોટે જાચીજી;

પ્રગટ સ્વરૂપના

ભજનનો જ મહિમા તેમના 'ભક્તિનિધિ'
ગ્રંથમાં આલેખ્યો છે :
'પ્રગટ પ્રભુની ભક્તિ અતિ સાચીજી,
જેહ ભક્તિને મોટે મોટે જાયીજી;
તેહ વિના બીજી છે સરવે કાચીજી,
તેમાં ન રે'વું કેદિયે રાચીજી.'

(ભક્તિનિધિ : ૧૩)

'ભક્તિ સરસ સહુ કહે, પણ ભક્તિ ભક્તિમાં ભેદ;
ભક્તિ પ્રભુ પ્રગટની, એમવટે છે ચાર વેદ.'

(ભક્તિનિધિ : ૧)

આમ, 'સ્વામિનારાયણ' મહામંત્રનું રટણ કરતાં પ્રગટ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણમાં વૃત્તિ જોડવાનો સિદ્ધાંત સુસ્પષ્ટ થાય છે.

ફરેણીમાં ગુરુવર્ય શ્રી રામાનંદ સ્વામીની ચૌદમાની સભામાં શીતળદાસ નામના એક વૈરાગી બેઠા હતા. સભા જોઈ તેમનું અંતર ઠરી ગયું. મહાપ્રભુ શ્રી સહજાનંદ સ્વામીની દિવ્ય વાણી તેના અંતરમાં ગુંજવા લાગી. તેમના શબ્દો તેણે સાંભળ્યા. પ્રણવના નાદનો તેમાં તેમણે રણકો અનુભવ્યો. તેમને કાંઈ જ સમજાયું ન હતું. છતાં તેને લાગ્યું કે 'આ નારાયણમુનિ કોઈ મહાપુરુષ છે.'

સભાની સમાપ્તિ થતાં પહેલાં તે ઊઠ્યા અને સહજાનંદ સ્વામીના ચરણસ્પર્શની લાલચે તે સન્મુખ આવ્યા. ભગવાન શ્રીહરિએ તેમને પૂછ્યું : "મહાત્મા ! ક્યાંથી આવો છો ?"

ત્યારે શીતળદાસ કહે : "મધ્ય ભારતમાં ઝરણાપરણા ગામનો રહેવાસી છું. ભગવાન શોધવા નીકળ્યો છું."

આ સાંભળી ભગવાન શ્રીહરિ હસ્યા. તેઓને લાગ્યું કે જીવમાં મુમુક્ષુતા તો હોય છે, પરંતુ ભગવાન ઓળખવાની બુદ્ધિ હોતી નથી. પછી તેઓએ પૂછ્યું : "ભગવાન મળ્યા ?"

શીતળદાસે માથું ધુણાવીને કહ્યું : "અહીં પશ્ચિમમાં આવ્યો ત્યારે જાણ્યું કે રામાનંદ સ્વામી ભગવાન છે. પરંતુ તે તો હવે અંતર્ધાન થઈ ગયા...!!!" નિરાશાએ તેની વાણીને દબાવી દીધી.

શ્રીજમહારાજે તેમની અકળામણ પારખી લીધી. તેના માથા ઉપર પોતાનો શીતળ હાથ ફેરવ્યો. શીતળદાસને આ સ્પર્શ આહ્વાદક લાગ્યો. પછી તેઓને કહ્યું : "રામાનંદ સ્વામી તમને આંહી દર્શન આપે તો અહીં રહો કે નહિ ?" શીતળદાસને આશ્ચર્ય થયું. રામાનંદ

સ્વામી શી રીતે દર્શન દે ?

તે કાંઈ પણ વિચારે તે પહેલાં જ સહજાનંદ સ્વામીએ તેમને કહ્યું : "તમો અહીં રહો અને આ અમે કહીએ તે 'સ્વામિનારાયણ' મંત્રનું રટણ કરો. સ્વામી તમને જરૂર દર્શન દેશે."

શીતળદાસને રામાનંદ સ્વામીનાં દર્શનની તીવ્ર ઈચ્છા હતી. ભગવાન મેળવવા માટે જ જ્યારે તેમણે ગૃહત્યાગ કર્યો હતો, અનેક કષ્ટો વેઠ્યાં હતાં, ત્યારે આ તો ભજન કરીને ભગવાન મેળવવાની વાત હતી. તેમણે આ વાત સ્વીકારી લીધી.

શીતળદાસ તરત જ સિદ્ધાસને બેસી ગયા. સ્વામિનારાયણ મંત્રની ધૂન શરૂ કરી. સ્વામિનારાયણ નામી ભગવાન શ્રીહરિના સ્વરૂપમાં તે એકતાર થઈ ગયા. તેમણે દેહભાન ગુમાવી દીધું. તેમને અચાનક પડી જતા જોઈ કેટલાક સંતો-હરિભક્તો આ સંન્યાસીને એકાએક આ શું થઈ ગયું તેની વિમાસણમાં એકદમ ઊઠીને તેની પાસે જવા લાગ્યા. શ્રીજમહારાજે તેમને કહ્યું : "તમે કોઈ મૂંઝાશો નહિ. તે સંન્યાસીને સમાધિ થાય છે."

આ સાંભળી સૌ આશ્ચર્ય પામ્યા. એક સાધુએ પૂછ્યું : "સમાધિ ? યોગની સાધના વગર સમાધિ થતી હશે ?" ભગવાન શ્રીહરિ હસ્યા. તેમણે કહ્યું : "વ્રજનાં ગોપબાળકોને કૃષ્ણકૃપાથી સમાધિ નહોતી થઈ ? ભગવાનના દિવ્ય ધામનાં તેમને દર્શન નહોતાં થયાં ? ભગવાન જ્યારે પૃથ્વી ઉપર હોય, ત્યારે આવા ચમત્કારો સહજ જ થાય. આ કૃપાસમાધિ કહેવાય !"

શીતળદાસની ચેષ્ટા જોવામાં સૌ લીન થઈ ગયા. ભગવાનને પ્રાર્થના કરતા હોય તે પ્રકારના તેના હાવભાવથી સૌને તેની ક્રિયામાં કાંઈક અલૌકિકતા લાગી. ભગવાનના દિવ્ય અક્ષરધામમાં તેમણે ભગવાન શ્રીહરિને દિવ્ય સિંહાસન ઉપર બિરાજેલા જોયા. રામાનંદ સ્વામી તથા ચોવીસ અવતારો શ્રીજમહારાજની સ્તુતિ કરતા તેમની સમક્ષ ઊભેલા તેમણે જોયા. તેને આશ્ચર્ય થયું. રામાનંદ સ્વામી ભગવાન છે તેવી વાત સાંભળી હતી. પરંતુ તે તો આ ભગવાન શ્રીહરિની સ્તુતિ કરી રહ્યા છે. શીતળદાસે ભગવાન શ્રીહરિની દિવ્ય ઉપચારો વડે પૂજા કરી. પછી તેને સર્વ મુક્તોની પૂજા કરવાની ઈચ્છા થઈ. પરંતુ મુક્તો અનંત અને પોતે એક ! શી રીતે એમની સૌની પૂજા થઈ શકે ? શ્રીજમહારાજ તેમની મૂંઝવણ પારખી ગયા. તેમણે કહ્યું : "ભક્તરાજ ! તમે સંકલ્પ કરો કે જો રામાનંદ સ્વામી પુરુષોત્તમભગવાન હોય, તો તેમની કૃપાથી તમારા અનંત

સ્વરૂપો થાય.”

શીતળદાસે તે પ્રમાણે સંકલ્પ કર્યો. પરંતુ એ સિદ્ધિ તેને પ્રાપ્ત ન થઈ. ભગવાન શ્રીહરિએ હસતાં હસતાં ફરી કહ્યું : “હવે સંકલ્પ કરો કે આ ચોવીસ અવતારોમાંના કોઈપણ જો પૂર્ણ પુરુષોત્તમહોય તો તમારા અનેક સ્વરૂપો થાય.”

શીતળદાસે સંકલ્પ કર્યો, પરંતુ પોતે તો એકલાઅટૂલા જ ઊભેલા દેખાયા.

ફરી ભગવાન શ્રીહરિએ કહ્યું : “હવે ફરી સંકલ્પ કરો કે આ સહજાનંદ સ્વામી જો પૂર્ણ પુરુષોત્તમ હોય તો મારા અનેક સ્વરૂપો થાય.”

શીતળદાસે એ પ્રમાણે સંકલ્પ કર્યો અને શ્રીજીમહારાજની કૃપાથી તેને પોતાના સ્વરૂપમાંથી પોતાના જ અનેક સ્વરૂપો નીકળતાં દેખાયાં. અનંત સ્વરૂપો નીકળવા જ લાગ્યાં. જેટલા મુક્તો તેટલાં જ શીતળદાસનાં સ્વરૂપો થયાં. સર્વ મુક્તોની પૂજા તેમણે તરત જ એકકાળાવચ્ચિત્ર કરી લીધી.

આ વિધિ પછી તેણે ફરી ભગવાન શ્રીહરિના દિવ્ય સ્વરૂપ પ્રત્યે જોયું. અનંત અવતારો, અનંત મુક્તો, ઈશ્વરો, પ્રધાનપુરુષો, ભગવાન શ્રીહરિના સ્વરૂપમાંથી નીકળતા અને તેમાં લીન થતા તેમણે જોયા. અષ્ટાંગ યોગનું ફળ નિર્વિકલ્પ સમાધિ છે, તે સિદ્ધ થયા છતાં પૂર્ણ પુરુષોત્તમનાં આવાં અલૌકિક સ્વરૂપનાં દર્શન તે સિદ્ધમાં પણ શક્ય નથી. તે દિવ્ય દર્શન આજે તેને થયાં. જન્મજન્માંતરોને અંતે પણ જે સિદ્ધિ સદા અકલ્પ્ય રહે, તે સિદ્ધિ આજે તેમને પૂર્ણ પુરુષોત્તમશ્રીહરિની કેવળ કૃપાથી પ્રાપ્ત થઈ. તેના આનંદના ભાવનો તે તાગ કાઢી શક્યા નહિ. સભામાં તેના દેહની અનેકવિધ ચેષ્ટા અને મુખ ઉપર અલૌકિક આનંદના ભાવ જોઈ સભાજનો પણ આશ્ચર્યમુગ્ધ બની ગયા.

થોડીવારે તે દેહમાં આવ્યા. દિવ્ય આનંદની અનુભૂતિ તેના મુખ ઉપર છાઈ રહી હતી. તેમણે જે જોયું તે સભામાં કહ્યું : “આ સહજાનંદ સ્વામી એ જ ભગવાન શ્રીહરિ પૂર્ણ પુરુષોત્તમ છે, રામાનંદ સ્વામી તો તેમના શિષ્ય છે.”

શીતળદાસે તે જ દિવસે શ્રીજીમહારાજના સ્વહસ્તે ભાગવતી દીક્ષા ગ્રહણ કરી. ભગવાન શ્રીહરિએ તેનું નામ ‘વ્યાપકાનંદ’ પાડ્યું. વ્યાપકાનંદ નામજાણે સ્વામિનારાયણ મહામંત્રના વિશ્વવ્યાપી પ્રભાવનું આગોતરું એંધાણ બની રહ્યું.

ઈતિહાસમાં આજનો દિવસ અમરત્વ પામી ગયો. ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે પોતાના નામરૂપે કલ્યાણકારી મહામંત્ર સૌને આપ્યો અને મોક્ષની વાટ ખુલ્લી મૂકી. સ.ગુ. શ્રી નિષ્કુળાનંદ સ્વામીએ આ દિવ્ય મહામંત્રની ગાથા ગાતાં લખ્યું : ‘એહ નામની ભણક જેને પડી રે, તેની અક્ષરપોળ ઊઘડી રે...’

ભગવાનના મંગલકારી નામનો મહિમા હિન્દુ શાસ્ત્રોમાં અપરંપાર ગૂંજે છે. બ્રહ્માંડપુરાણમાં હયગ્રીવ અને અગત્ય ઋષિના સંવાદમાં શ્રી વેદવ્યાસજી, ભગવાનના નામનો મહિમા દર્શાવતા નોંધે છે :

“...જ્યારે એવા ભૂંડા ઘાટ થવા માંડે ત્યારે ધ્યાનને પડ્યું મુકીને જીભે કરીને ઉચ્ચસ્વરે નિર્ભજ્ય થઈને તાળી વજાડીને ‘સ્વામિનારાયણ...સ્વામિનારાયણ’ ભજન કરવું...”

વચનામૃત લોચા પ્રકરણ : ૬

અર્થાત્ પરાત્પર

પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાનના પરમ પુણ્યકારી
નામમાં જેટલાં પાપોનો નાશ કરવાની શક્તિ છે.

એટલાં પાપ તો ચૌદ ભુવનમાં જીવતાં તમામ
જીવપ્રાણીમાત્ર ભેગાં મળીને પણ કરી શકે તેમ નથી !

(ઉત્તરખંડ : ૩-૧૬)

કેટલાક લોકો સવાલ કરે કે મિષ્ટાન્ન શબ્દ બોલવાથી મોઢું
ગળ્યું થતું નથી, કે ચપ્પું શબ્દ બોલવાથી જીભ કપાતી પણ
નથી, તો ભગવાનનું કેવળ નામ લેવાથી પાપ નાશ કેવી રીતે
થાય ?

વિદ્વાનો આનો ઉત્તર આપતાં સમજાવે છે કે આપણા નિત્ય
વ્યવહારમાં પણ વ્યક્તિથી જેટલું કામ થાય છે તેટલું જ
તેમના નામથી પણ થાય છે. દા. ત. કોઈ ઉચ્ચ પદાધિકારીને
મળવા જવાનું હોય ત્યારે આપણે અન્ય ઉચ્ચ પદાધિકારીનું
નામ લઈએ છીએ તો મળવાનું સરળ થઈ જાય છે. જાહેર
ક્ષેત્રોમાં કંઈ કામ ન થતું હોય તો કોઈ સત્તાધારી કે
પ્રભાવશાળી વ્યક્તિનું નામ દઈને કામ કઢાવી શકાતું હોય છે.
જેમનું નામ લેવામાં આવ્યું છે એ વ્યક્તિ પોતે હાજર નથી તો
પણ માત્ર તેમના નામના ઉપયોગથીયે એટલું જ કાર્ય સરે છે.
જો આ લોકની એક સામાન્ય વ્યક્તિનું નામપણ કોઈક પ્રભાવ
પાથરી શકતું હોય તો અનંત કોટિ બ્રહ્માંડોના રાજાધિરાજ
પરમાત્માના નામનો કેટલો પ્રભાવ હોઈ શકે !

નામમાં આવી અનુપમ શક્તિ છે તે હકીકત શું છે ?
શાસ્ત્રકાર ઋષિઓ કહે છે : ભગવાનનું નામ અને સ્વયં
ભગવાન વચ્ચે એકતા છે. ભગવાનનું નામ-સ્મરણ તે તેમનો
પ્રત્યક્ષ સંગ કર્યા બરાબર છે. ભગવાનના નામ-સ્મરણનું
ફળ પ્રત્યક્ષ ભગવાનનાં દર્શન બરાબર છે. આથી, જેટલી
ભગવાનની શક્તિ છે, તેટલી ભગવાનના પવિત્ર નામમાં પણ
છે. ભગવાન જ્યારે પૃથ્વી પર અવતાર ધારણ કરે છે ત્યારે
તેમાં દેહ-દેહીનો ભેદ હોતો નથી. એટલે કે આપણા સામાન્ય
માનવ શરીરમાં આત્મતત્ત્વ અને દેહતત્ત્વ જુદું છે, તેવું
પરમાત્માના અવતારમાં હોતું નથી. શાસ્ત્રીય ભાષામાં કહીએ
તો ભગવાનના દેહ અને દેહી બંને સમાન રૂપે ચૈતન્યધન છે.

જેવી રીતે ભગવાનના દેહમાં અને અંદર બિરાજમાન
તત્ત્વમાં કોઈ ભેદ નથી તેવી રીતે તેમના નામમાં અને
તેમનામાં કોઈ ભેદ નથી. બંને એક જ ચૈતન્ય તત્ત્વ છે. એટલે
જ ભગવાનના નામને શબ્દભ્રમ પણ કહે છે. યોગસૂત્રમાં

પતંજલિ ઋષિ કહે છે :

‘તસ્ય વાચકઃ પ્રણવઃ ।’ (યોગદર્શન : ૧-૨૭)

ભગવાનના નામનો મહિમા ગાતાં

વામન પુરાણ કહે છે :

‘ન ગંગા ન ગયા સેતુર્ન કાશી ન ચ પુષ્કરમ્ ।

જિહ્વાગ્રે વર્તતે યસ્ય હરિરિત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥

ઋગ્વેદોથ યજુર્વેદઃ સામવેદો હ્યથર્વણઃ ।

અધીતાસ્તેન યેનોક્તં હરિરિત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥

અશ્વમેઘાદિભિર્યજ્ઞૈર્નરમેઘૈસ્તથૈવ ચ ।

યાજિતં તેન યેનોક્તં હરિરિત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥’

(વામનપુરાણ)

“જે ભાગ્યશાળી મનુષ્યની જીભ પર ભગવાનનું નામ રમે
છે તેને માટે ગંગા, ગયા, સેતુબંધ, કાશી કે પુષ્કર તીર્થનું કોઈ
વિશેષત્વ નથી. તેણે ભગવાનના નામના પ્રભાવથી ઋગ્વેદ
આદિ ચારેય વેદોનું અધ્યયન કરી લીધું છે અને અશ્વમેઘ જેવા
અનેક યજ્ઞો પણ કરી લીધા છે.” આવા મહિમાથી આવો,
મહામંત્ર પર્વે ‘સ્વામિનારાયણ’ મહામંત્રને રોમેરોમમાં અને
જગતભરમાં ગૂંજાવીએ.

હાલા ભક્તજનો ! આ લેખમાળાને પૂર્ણ કરતા છેલ્લે
આપ સૌને ટચુકડી ટકોર કરવી છે : કોઈપણ ભાષા હોય તેની
લેખિત અભિવ્યક્તિમાં સાચી જોડણીનું ઘણું મહત્ત્વ હોય છે.
સાચી જોડણીની જગ્યાએ જો ખોટી જોડણી લખાઈ જાય તો
ઘણો અનર્થ સરી પડતો હોય છે. દા.ત. એક ઉદાહરણ જોઈએ
- એક સામાન્ય ‘હ્રસ્વ’ અને ‘દીર્ઘ’ આ જોડણીનો તફાવત
જોઈએ. બે શબ્દ છે : ‘દિનાનાથ’ અને ‘દીનાનાથ’ જોવામાં
આ બંને શબ્દો સમાન જ દેખાય છે. પરંતુ બંને શબ્દોના
અર્થોમાં ઘણો ફેર છે. ખરેખર તો બંનેનો અર્થ સંપૂર્ણતઃ ભિન્ન
જ છે. બંને શબ્દોના લખાણમાં માત્ર ‘હ્રસ્વ’ (િ) અને ‘દીર્ઘ’ (િ)
આટલો જ તફાવત દૃષ્ટિગોચર થાય છે. પરંતુ જ્યારે તેના
અર્થને તપાસીએ તો સંસ્કૃત વ્યાકરણ પ્રમાણે બંને શબ્દોમાં
રહેલો જે ‘દિન’ - ‘દીન’ શબ્દ તેમાં જે પ્રથમ હ્રસ્વવાળા ‘દિન’
શબ્દનો અર્થ છે - દિવસ અને સંપૂર્ણ શબ્દ દિનાનાથ શબ્દનો
અર્થ છે - દિવસનો નાથ સૂર્ય. સૂર્યનું બીજું નામ છે - દિનાનાથ.
આ રીતે અર્થ થાય. હવે દીર્ઘ માત્રાવાળો શબ્દ ‘દીન’ શબ્દનો
અર્થ છે - ગરીબ-દરિદ્ર અને સંપૂર્ણ શબ્દનો અર્થ થાય -
દીનાનાથ એટલે ગરીબોના નાથ - ભગવાન.

આમ, ‘હ્રસ્વ’ (િ) અને ‘દીર્ઘ’ (િ) આ માત્રામાં ફેર પડતા
શબ્દના અર્થમાં ઘણો અનર્થ આવી જતો હોય છે.

આ એક સામાન્ય બાબત થઈ, પરંતુ મહત્ત્વની બાબત તો
એ છે કે ઘણીવાર આપણે અસાવધાનીથી આપણા ઈષ્ટદેવના
અપરાધી બનીએ છીએ. એ અપરાધથી આજે આપ સૌને

સજાગ કરવા છે :

આપણા ઈષ્ટદેવ સર્વાવતારી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે આપણને મહામુલા રતનસમો જે ‘સ્વામિનારાયણ’ મહામંત્ર આપ્યો છે. આ મહામંત્રમાં હંમેશા ‘સ્વામિ’ પદમાં જે ‘મિ’ છે તે દ્રુસ્વ જ લખાવો જોઈએ.

જો તે દ્રુસ્વ ‘મિ’ લખાય તો જ તે સ્વામિપદનો અર્થ થાય - સર્વ જગતનું સર્જન કરવાપણું, સર્વાત્માપણું, સર્વાતર્યામીપણું, સર્વાધારપણું, સર્વકર્મફળપ્રદાતાપણું વગેરે બહુવિધ ઐશ્વર્ય

સંપન્ન એવા પરમાત્મા પૂર્ણ પુરુષોત્તમનારાયણ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ. આ શબ્દનો મૂળ અર્થ છે.

હવે જો ‘સ્વામિ’ શબ્દમાં ‘મિ’ને દ્રુસ્વને બદલે દીર્ઘ ‘મી’ લખાય તો ‘સ્વામિનારાયણ’ મંત્રના અર્થમાં અતિ અનર્થ થાય. જે વ્યાકરણ દૃષ્ટિએ આ મંત્રનું ઘોર અપમાન કર્યું કહેવાય, અપશબ્દ લખ્યો કહેવાય. જે અનર્થની લાંબી ચર્ચા નથી કરવી પણ આ અનર્થથી સૌએ ખાસ બચવું.

વ્યવહારમાં ઘણા ભક્તજનો નિવાસસ્થાનોમાં, પુસ્તકોમાં, દુકાનોમાં કે સંસ્થાઓમાં ‘સ્વામિનારાયણ’ નામ લખતા હોય છે. પરંતુ અસાવધાનીમાં પણ આ મહામંત્ર લેખનની જોડણીમાં ભૂલથી પણ ‘મિ’ દ્રુસ્વના બદલે ‘મી’ દીર્ઘ ન જ લખાય તેનું ખાસ સર્વેએ અનુસંધાન રાખવું.

ભક્તજનો! આપ સર્વે આ વાતથી જ્યારે વાકેફ છો ત્યારે આપતો હવે પછી ભૂલથી પણ ખોટી જોડણી નહિ જ લખો. પરંતુ આપ જ્યાં જાવ ત્યાં ‘સ્વામિનારાયણ’ શબ્દને કોઈએ ભૂલથી ‘સ્વામીનારાયણ’ આમ દીર્ઘ ‘મી’ કરેલો હોય તે ખોટી જોડણીનો સુધારો કરવા નમ્ર નિવેદન કરજો. આગ્રહપૂર્વક પ્રયાસ કરી ખોટી જોડણી સુધરાવજો. તે પછી મંદિર, ધર્મશાળા, ઉતારા, ઘર-દુકાનો વગેરેમાં જોવા મળે કે કોઈ આમંત્રણ પત્રિકામાં જોવા મળે તો તુરંત તેમાં સુધારો કરાવજો. હંમેશને માટે ‘સ્વામિનારાયણ’ નામમાં ‘મિ’ દ્રુસ્વ લખાતો રહે તેમાં સર્વે ઉત્સુકતા દાખવશો એવા આત્મવિશ્વાસ સાથે જય શ્રી સ્વામિનારાયણ...

આ બાબત જોવામાં જણાય છે તો નાની પણ આ વાતમાં ખરો ખટકો જે કોઈ રાખશે તે મૂળ સંપ્રદાયની ઘણી ખોટી સેવા કરી રહ્યા છે. તેમના ઉપર ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ તથા આદિઆચાર્ય શ્રી રઘુવીરજી મહારાજ, આદિઆચાર્ય શ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી મહારાજ, સ.ગુ. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામી, સ.ગુ. શ્રી ગોપાળાનંદ સ્વામી, સ.ગુ. શ્રી નિત્યાનંદ સ્વામી, સ.ગુ. શ્રી બ્રહ્માનંદ સ્વામી, સ.ગુ. શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામી જેવા મહાપુરુષો રૂડા આશિષો આપશે - રાજીપો દાખવશે. બસ એજ આ શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્રના ૨૦૮મા પ્રાગટ્યદિને આ સેવા કરી કૃતકૃત્ય

બનીએ.

નોંધ :- વ્હાલા ભક્તજનો !

સર્વાવતારી, સર્વકારણના કારણ ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી તેમજ પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તંડ, ધર્મકુળ યુગમણી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના ‘ગાદિ પટ્ટાભિષેક’ના ૨૪૪૮ જયંતિ વર્ષમાં વિશ્વશાંતિ અને ભગવાન શ્રીહરિની પ્રસન્નતાથે ‘સ્વામિનારાયણ’ મહામંત્રનું લેખનકાર્ય તા. ૨૩-૧૨-૨૦૦૮ માગશર વદ - ૧૧ (મહામંત્ર ઉદ્ઘોષણ દિન) આરંભીને વર્ષ દરમ્યાન ૧૦૦ કરોડ (૧ અબજ) મંત્રલેખન કરવાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. તો દરેક ગામોગામના ભક્તજનોને આ મહાકાર્યમાં જોડાવા ભાવભર્યું આમંત્રણ દક્ષિણ વિભાગ વડતાલ દેશ શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ પીઠાધિપતિ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી આયોજક દ્વારા પાઠવવામાં આવે છે.

લોકજીવનમાં નજીવી ગણાતી સામાન્ય

આત્યંતિક કલ્યાણના મુખ્ય આધાર સ્તંભરૂપ એવા

દેવ-આચાર્યશ્રીના દર્શનાદિ પ્રસંગે સવિનય-વિવેકમર્યાદા

- સ્વામી આનંદસ્વરૂપદાસજી - સરદાર (વિદ્યાતાથી)

બાબતનો પણ મુમુક્ષુજને સરવાળો ચોક્કસ રાખવો જ જોઈએ અન્યથા ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણના ૩૮મા વચનામૃતમાં કહ્યું છે તેમ સામાન્ય જણાતી વાસના પણ જીવાત્માને દબાવી દે છે. જેમ ઘાસનો એકાદ છોડ નાના એવો હોય ત્યારે તેને જો ખેંચી કાઢવામાં ન આવે તો મોટો થતાં પોતાનો વ્યાપ વધારીને ખેતર કે વાડીમાં મહા નુકસાન કરે છે. તેમ દોષ કે ભૂલ હાલ સામાન્ય જણાતી હોય છતાં તે ભેગી થતાં થતાં પોતાનું કદ વધારીને જીવાત્માના આત્યંતિક કલ્યાણનો માર્ગ રૂંધી દે છે. માટે સામાન્ય જણાતી ભૂલ પ્રત્યે પણ તેવી ભૂલ ફરીથી ન થાય તેમ સજાગ રહેવું જોઈએ.

આપણે જ્યારે દેવમંદિરાદિ સ્થાનોમાં ઈષ્ટદેવના દર્શનાર્થે જઈએ છીએ કે પોતાના ધર્મરક્ષક પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના દર્શન-પૂજન માટે તેઓશ્રીના નિવાસ સ્થાન પ્રત્યે જઈએ છીએ; અથવા તો સ્વયં પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી કે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી જ આપણા ગામમાં કે આપણા ઘેર કથા-પારાયણ કે દેવપ્રતિષ્ઠાદિક પ્રસંગે પધારતા હોય છે ત્યારે આપણે ત્યાં તેઓશ્રીના દર્શન-અમૃતવાણીનો લાભ લેવા માટે અચૂક જતાં જ હોઈએ છીએ, એ સહજ છે.

પરંતુ ઉપરોક્ત દેવદર્શન કે આચાર્ય દર્શનાદિમાં જો વિનય-વિવેક સહિત સભ્યતા પૂર્વક તે તે દેવ અને આચાર્યાદિની મર્યાદા જાળવવામાં આવે તો તેનું ફળ અનંતગણું અને અક્ષયફળ થાય છે. એટલું જ નહિ પરંતુ એ રીતે પદ્ધતિસર તેમજ કોઈને વિક્ષેપરૂપ ન થાય તેવી રીતે દર્શનાદિ કરનારનો બીજા વ્યક્તિઓને પણ સહેજે ગુણ આવે તો તેનું પણ મહાપુણ્ય તે વ્યવસ્થિત દર્શનાદિ કરનારને ફાળે જાય છે. જેમ શ્રીજીમહારાજે સારંગપુર પ્રકરણના બીજા વચનામૃતમાં કુશળકુંવરનાથ જે રીતે દર્શન કરતા તેની આદર્શતા બતાવી છે તેમ આપણે પણ વિવેક અને મર્યાદા જાળવીને એકાગ્રતાથી દર્શનાદિ કરીએ તો તેનું ફળ અવિનાશી અને અવિસ્મરણીય જ બની જાય છે.

ઈષ્ટદેવની મૂર્તિની મર્યાદા રાખવા વિષે :-

ગઢડા પ્રથમ પ્રકરણના ૬૮મા વચનામૃતમાં સ્વયં શ્રીજીમહારાજ કહે છે :- “...માટે તે પરમેશ્વરે પોતાની આજ્ઞાએ કરીને જે મૂર્તિ (સ્વયં શ્રીહરિએ અથવા આચાર્યશ્રી દ્વારા પ્રતિષ્ઠિત કે પ્રસાદીની કરી આપેલી) પૂજવા આપી હોય, તે મૂર્તિ અષ્ટપ્રકારની કહી છે. તેમાં પોતે સાક્ષાત્ પ્રવેશ કરીને વિરાજમાન રહે છે. તે મૂર્તિને જે ભગવાનનો ભક્ત પૂજતો હોય ત્યારે ‘જેમ પ્રત્યક્ષ ભગવાન વિરાજતા હોય અને તેની મર્યાદા રાખે’ તેમ તે મૂર્તિની પણ રાખી જોઈએ. અને તેમજ સંતના હૃદયમાં ભગવાનની મૂર્તિ રહી છે તે

સંતની પણ મર્યાદા રાખી જોઈએ,
તે તો એ ભક્ત લેશમાત્ર રાખતો નથી; અને મૂર્તિને તો
ચિત્રામણની અથવા પાષાણાદિની જાણે છે. અને ભગવાને તો
શ્રીમુખે.....એને ભગવાનનો નિશ્ચય જ નથી.”

પછી શ્રીજીમહારાજ બોલ્યા જે, “એને નિશ્ચય તો નથી
અને ઉપરથી પાખંડ જેવી ભક્તિ કરે છે, ત્યારે.... પાકો
નાસ્તિક થશે.” પછી મુક્તાનંદ સ્વામીએ પૂછ્યું છે, “એ
નાસ્તિકપણાનો હેતુ.... નાસ્તિકના ગ્રંથ સાંભળવા એ જ છે
અને... વળી કામ, ક્રોધ, લોભ, અહંકાર, માન અને ઈર્ષ્યા એ
પણ નાસ્તિકપણાના હેતુ છે; કેમ જે, એ માંયલો એકે સ્વભાવ
વર્તતો હોય ત્યારે નારદ-સનકાદિક જેવા સાધુ વાત કરે તોય
પણ મનાય નહિ.”

આ રીતે કોઈ કુસંગને યોગે કરીને અથવા પોતાના કામ
કોધાદિક કે માન-ઈર્ષ્યા-અહંકારાદિ શત્રુને આધીન થાય છે
ત્યારે નાસ્તિકભાવ પ્રવેશ કરવાથી સાક્ષાત્ ભગવાનના
વચનોની પણ અવગણના કરાય છે. તેમજ પ.પૂ. આચાર્ય
મહારાજશ્રીની તેમજ સંતપુરુષોની પણ મર્યાદા રાખી શકાતી
નથી અને જીવાત્મા અનંત અપરાધોનું આલય અર્થાત્ નિવાસ
સ્થાન બની જાય છે. અને યમયાતના તથા જન્મમરણ
સંસૃતિના અપાર કષ્ટને ભોગવે છે. માટે પ્રયત્ન પૂર્વક મર્યાદા
જાળવીને દેવ અપરાધથી હરહંમેશ બચતા જ રહેવું જોઈએ.
તે માટે આપણે સૌ કોઈએ પણ શાસ્ત્રદષ્ટિથી, દેવસેવામાં થતા
અપરાધોને જાણી લેવા જરૂરી છે.

દેવમંદિરમાં પગરખાં-ચંપલ વગેરે પહેરીને દેવ સન્મુખ
જાય એ આદિક ઓગણત્રીશ અપરાધો ગણાવેલા છે. જેનો
ઉલ્લેખ સ.ગુ. શ્રી શતાનંદ સ્વામી ‘શ્રી સત્સંગિજીવન’માં
કરતા કહે છે :

‘યાનેન વા પાદુકાભ્યાં ગમનં ભગવદ્દેહે ।

જન્મોત્સવાદ્યસેવા ચ હ્યપ્રણામસ્તદગ્રતઃ ॥

ઉચ્ચાસનારોહણં ચ ભગવન્મન્દિરે તથા ।

એકાકિન્યા સ્ત્રિયા સાકં સ્વસ્યૈકસ્ય ક્ષણસ્થિતિઃ ॥

અચ્છિદ્રે ચૈવ વાશૌચે ભગવત્સ્પર્શનાદિકમ્ ।

એકહસ્તેન નમનમપશબ્દેન ભાષણમ્ ॥

પાદપ્રસારણં ચાગ્રે હરેઃ પર્યઙ્ગબન્ધનમ્ ।

શયનં ભક્ષણં વાપિ મિથ્યાભાષણમેવ ચ ॥

ઉચ્ચૈર્ભાષા રોદનં ચ નિગ્રહઃ કલહસ્તથા ।

સ્ત્રીણાં નિરીક્ષણં

સ્પર્શસ્તાભિશ્ચ કૂરભાષણમ્ ॥

શક્તૌ ગૌણોપવાસશ્ચાપ્યનિવેદિતભક્ષણમ્ ।

અધોવાયુસમુત્સર્ગઃ પ્રૌઢપાદાસનં તથા ॥

ગ્રામ્યવાર્તાપ્રસક્તિશ્ચ સ્વશ્લાઘાઽપાઙ્મુખાસનમ્ ।

શ્રીહરેર્નવદ્ધા ભક્તાવપરાધા ઇમે મતાઃ ॥’

“(૧-૨) વાહન ઉપર બેસીને અથવા પાદુકા પહેરીને
ભગવાનના મંદિરમાં જાય તે અપરાધ છે, વળી (૩) શાસ્ત્ર
પ્રમાણે શ્રીહરિના જન્મોત્સવાદિ ન ઉજવાય તે અપરાધ છે.
(૪) ભગવાનની આગળ પ્રણામન કરે, (૫) ભગવાનના
મંદિરમાં ઊંચા આસન ઉપર બેસે તે અપરાધ છે. (૬)
ભગવાનના મંદિરમાં એકલી સ્ત્રી સાથે એકલા પોતાની
ક્ષણવાર પણ સ્થિતિ થાય તે અપરાધ છે. (૭-૮) પોતે ઉચ્છિદ્ર
(મોઢું એંદું હોય) હોય ત્યારે અથવા પોતે (સ્નાનાદિ કર્યા
વિના) શુદ્ધ ન હોય ત્યારે ભગવાનની મૂર્તિનો સ્પર્શ વગેરે
અપરાધ છે. (૯) એક હાથથી ભગવાનને નમસ્કાર કરે તે
અપરાધ છે. (૧૦) અપશબ્દથી ભાષણ કરે તે અપરાધ છે.
(૧૧) શ્રીહરિની આગળ પગ લાંબા કરીને બેસે, તથા (૧૨)
શ્રીહરિની આગળ ઢીંચણ બાંધીને બેસે તે અપરાધ છે. (૧૩)
શ્રીહરિની આગળ શયન કરે તે અપરાધ છે. (૧૪) શ્રીહરિની
આગળ નાગરવેલીનાં પાન વગેરેનું ભક્ષણ કરે તે અપરાધ છે.
(૧૫) શ્રીહરિની આગળ અસત્ય બોલે (તે અપરાધ છે.)
(૧૬) ઊંચા સ્વરથી બોલે, (૧૭) મરેલા પુત્ર વગેરેને
સંભારીને રુદન કરે, (૧૮) કોઈના ઉપર હુકમ કરે કે કોઈને
મારે તે અપરાધ છે. (૧૯) કોઈની સાથે વાણીનો કલેશ કરે,
તથા (૨૦-૨૧-૨૨) સ્ત્રીઓને બુદ્ધિપૂર્વક જીએ, તેના
અંગનો સ્પર્શ કરે, તેણીઓની સાથે કઠોર વચનોનું ઉચ્ચારણ
કરે, (૨૩) નિરાહાર ઉપવાસ કરવામાં શક્તિમાન હોવા છતાં
ફળાહારાદિથી ભગવાનના વ્રતનો ઉપવાસ કરે, (૨૪)
ભગવાનને નિવેદન કર્યા વગર ફળાદિ પણ ખાય તે અપરાધ
છે, (૨૫) શ્રીહરિની આગળ અપાનવાયુ છુટે (વાહુટ થાય) તે
અપરાધ છે, તથા (૨૬) ભગવાનની આગળ પ્રૌઢપાદ અર્થાત્
એક ઢીંચણ ઉપર કે સાથળ ઉપર બીજો પગ મૂકીને બેસાય તે
અપરાધ છે. (૨૭) શ્રીહરિની આગળ લૌકિક વાર્તા કરે તે
અપરાધ છે. (૨૮) શ્રીહરિની આગળ પોતાને મુખે જ પો
તાના ગુણની પ્રશંસા કરે, (૨૯) શ્રીહરિની સામે પોતે પૂંઠ કરીને (અર્થાત્ ઠાકોરજી તરફ

વાંસો રાખીને બેસે તે અપરાધ છે.

[આ સિવાય દેવસેવામાં અન્ય અપરાધો પણ; જેવા કે, (૧) ભગવાનને એક જ હાથથી પ્રણામ કરે, (૨) એકજ પ્રદક્ષિણા કરે, (૩) દેવની વસ્તુ ઉછીની લઈને પાછી ન આપે, (૪) દરેક ઋતુમાં થતાં ફળો તે તે સમયે ભગવાનને અર્પણ ના કરે, (૫) શ્રીહરિની આગળ મોટાઈથી જે કોઈની ઉપર અનુગ્રહ કરી તેને વચન આપે, (૬) શ્રીહરિની આગળ પરને અભિવાદન (નમસ્કાર) કરે, (૭) તથા પરમાત્માની આગળ બીજાની સ્તુતિ કે નિંદા કરે; વગેરે અપરાધો પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. આચાર્ય શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજશ્રીએ ‘શ્રીહરિલીલામૃત’ ગ્રંથમાં મોટા અપરાધો ગણાવેલા છે તે પણ ખૂબજ અનુસંધાનમાં રાખવા જેવા છે. શ્રીહરિલીલામૃત કળશ - ૬, વિશ્રામ- ૩માં આ અપરાધોને ખૂબ જ સ્પષ્ટ અને સુગમરીતે વર્ણન કરેલા છે.] આ શ્રીહરિની નવધા ભક્તિમાં (ઓગણત્રીશ, કુલછત્રીશ) અપરાધો માનેલા છે.”

(શ્રી સત્સંગિજીવન : ૪/૫૨/૧૦-૧૬)

ઉપરોક્ત જણાવેલ અપરાધોનો સદંતર ત્યાગ કરીને (જો કદાચ અજ્ઞાણતા, ઉપરોક્ત અપરાધમાંથી કોઈ અપરાધ થયો હોય તો તેના દોષ નિવારણ માટે પ્રાયશ્ચિત્તનો એક એક ઉપવાસ કરવાથી દોષ નિવૃત્તિ થાય છે, એમ આગળના શ્લોક નં. ૧૭-૧૮ બંનેમાં કહ્યું છે તે મુજબ સાવધાનીથી ઈષ્ટદેવની સેવામાં જોડાવાથી ભક્તજનને પ્રીતિપૂર્વક કરેલી સેવાનું મહાફળ-ભગવત્પ્રસન્નતાથી મુક્તિરૂપે પ્રાપ્ત થાય છે.

તેવી જ રીતે ભગવાન શ્રીહરિએ સ્વમુખે ધર્મવંશી આચાર્ય સેવનનો મહિમા પણ ખૂબ જ બતાવ્યો છે :

‘માટે સહુ ધર્મકુળ માનજ્યો, સહુ કરજો એની સેવ;
અન્ય જન જેવા એહ નહિ, એ છે જાણજો મોટા દેવ.’

શ્રીમદ્ ભાગવતમાં પણ કહ્યું છે :

‘આચાર્ય માં વિજાનીયાત્ નાવમન્યેત કર્હિચિત્ ॥’ - અર્થાત્ ‘આચાર્ય એ મારું જ સ્વરૂપ છે એમ જાણી ક્યારેય તેમની અવગણના ન કરવી.’

ધર્મવંશી આચાર્ય મહારાજશ્રી તો ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનું અપર (બીજું જ) સ્વરૂપ છે. જેમના દ્વારા ભગવાન શ્રીહરિ આપણા જેવા અનંત જીવાત્માઓનો ઉદ્ધાર કરી રહ્યા છે. માટે તેઓશ્રીની તેમજ તેઓના અનુગામી પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીની પ્રત્યક્ષ શ્રીગુરુમહારાજ સમાન મર્યાદા જાળવવી જોઈએ.

ભગવાન શ્રીહરિએ શિક્ષાપત્રીમાં લખ્યું છે :

‘વિવાદો નૈવ કર્તવ્યઃ સ્વાચાર્યેણ સહ ક્વચિત્ ।

પૂજ્યોડગ્રધનવસ્ત્રાદૈર્યથાશક્તિ ચ મામકૈઃ ॥

તમાયાન્તં નિશમ્યાશુ પ્રત્યુદ્ગન્તવ્યમાદરાત્ ।

તસ્મિન્ યાત્યનુગમ્યં ચ પ્રામાન્તાવધિ મચ્છિતૈઃ ॥’

“અને અમારા આશ્રિત જે સર્વ સત્સંગી તેમણે પોતાના આચાર્ય સંગાથે

“સમૈયામાં ભીડ હોય ત્યારે પ.પૂ. મહારાજશ્રી ચાલતા પસાર થતા હોય ત્યારે ચરણસ્પર્શ કરવા પડાપડી ન કરવી, માત્ર હાથ જોડી ઊભા રહી પ્રણામ કરવા, ભીડમાં બે બાજુ હાથ જોડી ઊભા રહી વચ્ચે રસ્તો કરી આપવો, જે ચરણસ્પર્શ કરતાં પણ અધિક (ફળદાયક) બને છે.”

ક્યારેય પણ વિવાદ ન કરવો અને

પોતાના સામર્થ્ય પ્રમાણે અન્ન, ધન, વસ્ત્રાદિકે કરીને તે પોતાના આચાર્યને પૂજવા. અમારા જે આશ્રિત જન તેમણે પોતાના આચાર્યને આવતા સાંભળીને આદર થકી તત્કાળ સન્મુખ જવું અને તે આચાર્ય પોતાના ગામથી પાછા પધારે ત્યારે ગામની ભાગોળ સુધી વળાવવા જવું.”

(શિક્ષાપત્રી : શ્લોક, ૭૧-૭૨)

વાજિંત્ર સાથે ધામધૂમીથી સામેયું કરવું. શોભાયાત્રા સાથે ગામમાં પધરાવવા - પરંતુ તેમાં એક વિવેક રાખવો જરૂરી છે કે પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીને સમય કેટલો છે, આગળ બીજા ગામોમાં પધરાવાનું કેમ છે ? વગેરે જાણીને યથાવકાશ મુજબ ભાવપૂર્વક સ્વાગત-સામેયું વગેરે કરવું. પરંતુ પ.પૂ. મહારાજશ્રીનો આગળનો કાર્યક્રમ ખોરવાઈ જાય અને ત્યાં પહોંચવામાં વિલંબ થતાં ત્યાંના ભક્તોનો અસંતોષ પ.પૂ. મહારાજશ્રીને પ્રાપ્ત થાય અને તેઓશ્રી નારાજ થાય એવું ક્યારેય ન થવું જોઈએ. ક્યારેક આગેવાન ગણાતા હરિભક્તો દ્વારા પણ અચાનક જ કેટલાક હરિભક્તોને ત્યાં પધરામણી કરાવવાનું કહેવામાં આવે છે અથવા બે-પાંચ પધરામણી કરવાની હોય ત્યાં દશ-વીશ ઘેર પધરામણી કરવાનું આયોજન થઈ જતું હોય છે. ત્યારે આગળથી નિયત થયેલા કાર્યક્રમોમાં નિર્ધારિત સમયે પહોંચવામાં પ.પૂ. મહારાજશ્રીને ખૂબજ અગવડતા ઊભી થાય; એવું ક્યારેય આપણા વતી થવું ન જોઈએ.

તેમજ પ.પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી કે પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી જ્યારે કથામાં સભામંડપ પ્રત્યે પધારતા હોય ત્યારે સહુ કોઈને એમના દર્શન-સ્પર્શાદિકની આતુરતા હોય જ, એ સહજ છે. તેમ છતાં એ સમયે પ.પૂ. મહારાજશ્રીનું પોતે - નિજસ્થાને ઊભા થઈને સમૂહમાં તાલીવાદન પૂર્વક બે હાથ જોડીને અંતરની ઊર્મિઓથી જ સ્વાગત કરવું, અને પછી પ.પૂ. મહારાજશ્રી જ્યારે પોતાનું આસન ગ્રહણ કરે; ત્યારબાદ સભા સંચાલકના સૂચન મુજબ તે સમયે યથાયોગ્ય દૂરથી નમસ્કારાદિથી જ અભિવાદન કરીને પોતાના સ્થાને બેસી જવું, અને પછી જ્યારે સર્વેને પ.પૂ. મહારાજશ્રીના ચરણ સ્પર્શનો લાભ આપવાનું જાહેર કરવામાં આવે ત્યારે જ તેઓશ્રીના ચરણનો સ્પર્શ કરી દર્શનાદિથી પોતાની જાતને ઘન્યભાગી માનવી.

આ રીતે દર્શન-સ્પર્શાદિ કરવાથી પ.પૂ. મહારાજશ્રી આપણી વિનય-વિવેક યુક્ત સભ્યતાથી ખૂબજ રાજી થઈને

આપણી ઉપર અમીદષ્ટિ કરીને

આપણને મોક્ષભાગી થવાનાં રૂડા આશીર્વાદ આપે છે. અને આપણે પણ તે આશીર્વાદના યોગ્ય પાત્ર બનીને કાયમને માટે તે આશીર્વાદને ઝીલી શકીએ છીએ. પરંતુ જે કોઈ વ્યક્તિઓ ક્ષણમાત્ર જ પોતાની ઘેલછા બતાવીને પ.પૂ. મહારાજશ્રી પધારતા હોય ત્યારે તેઓશ્રીના દર્શન-સ્પર્શ માટે આતુરતા બતાવવા માટે જ પડાપડી કરે છે અને પ.પૂ. મહારાજશ્રીને તથા તેઓશ્રી સાથે રહેલા સંતો-ભક્તોને કે વ્યવસ્થાપકોને નહિ ગણકારીને માત્ર પોતાનું જ ધાર્યું કરીને અવ્યવસ્થા ઊભી કરે છે તેમને ‘સદાચાર પ્રિયતરઃ’ એટલે કે જેમને સદાચાર ખૂબજ વ્હાલો છે, એવા ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનો રાજીપો ક્યારેય પ્રાપ્ત થતો નથી. પરંતુ નારાજગી જ પ્રાપ્ત થાય છે, એ વાત ચોક્કસ છે. (વાંચો વચનામૃત અંત્ય પ્રકરણનું - ૨૪મું) માટે દરેક ભાઈઓ-બહેનોએ પોતપોતાના ગામ-ઘર-નાત-જાતમાં કે પોતાના વ્યક્તિગત રીતે તો ઉપરોક્ત બાબતનું જરૂર અનુસંધાન રાખવું જ જોઈએ - જેથી પ.પૂ. મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રીને કોઈ જાતની અડચણ ઊભી ન થાય. અને એમાં જ શ્રીજીમહારાજનો રાજીપો રહેલો છે.

પ.પૂ. મહારાજશ્રી અથવા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી પધારે ત્યારે સ્ત્રીભક્તોએ પોતાની મર્યાદા પ્રમાણે થોડે દૂર ઊભા રહીને જ દર્શન કરી શકાય. અન્યથા શ્રીજીમહારાજે બાંધેલી મર્યાદાનો ભંગ થવાથી તે મર્યાદાભંગમાં નિમિત્ત બનનારને મહાન દોષ લાગે છે. માટે મર્યાદા મુજબ દૂર રહીને જ દર્શન કરવા જોઈએ. વિશેષ માહિતી ‘ઓગષ્ટ-૨૦૦૭ના ચિંતન’ અંકમાં ‘શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં આચાર્યશ્રીઓની સાથે વિવેક મર્યાદા’ એ શીર્ષકથી આપેલ છે તેમાંથી જાણી લેવી. અત્રે શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર દ્વારા પ્રકાશિત ‘શિક્ષામૃત’ અંતર્ગત ‘હરિભક્તોને વર્ત્યાની રીતિ’ અનુસાર સંક્ષેપથી જ તે મર્યાદાઓનું ટૂંકમાં જ આલેખન કરીએ છીએ :

પ.પૂ. મહારાજશ્રીના નિવાસ સ્થાને દર્શને જઈએ ત્યારે દંડવત્ પ્રણામ કરવા, મસ્તકેથી ટોપી - પાઘડી કે સાકો ઉતારી મસ્તક નમાવવું.

પ.પૂ. મહારાજશ્રી સભામાં આવે ત્યારે આદર થકી ઊભા થવું, પ.પૂ. મહારાજશ્રી પોતાના સ્થાને બિરાજે પછી જ બેસવું. વિદાય થાય ત્યારે ઊભા થઈ નમસ્કાર કરવા.

દર્શનનો અવકાશ

મળે અને દર્શને જઈએ ત્યારે (અગાઉથી પૂજન માટે તૈયાર કરી રાખેલ) હાર ધરાવવો કે શ્રીફળ અથવા ધન-વસ્ત્ર-ફળાદિક ભેટ તેઓશ્રીના ચરણમાં મૂકવી.

સમૈયામાં ભીડ હોય ત્યારે પ.પૂ. મહારાજશ્રી ચાલતા પસાર થતા હોય ત્યારે ચરણસ્પર્શ કરવા પડાપડી ન કરવી, માત્ર હાથ જોડી ઊભા રહી પ્રણામ કરવા, ભીડમાં બે બાજુ હાથ જોડી ઊભા રહી વચ્ચે રસ્તો કરી આપવો, જે ચરણસ્પર્શ કરતાં પણ અધિક (ફળદાયક) બને છે.

શ્રીહરિચરિત્ર ચિંતામણી ભાગ-૩ની વાત નં. ૬૫માં સ.ગુ. શ્રી શુકાનંદ સ્વામી કહે છે : “મોટા પુરુષ કે મોટા સાધુ હોય તેને એમ સંકલ્પ થાય કે (અથવા તો) બીજા પાસે એમ કહે જે ‘આ સાધુ બહુ જ સારા છે. તથા આ હરિભક્ત બહુ જ સારા છે.’ એમ રાજી થાય તો તેનો જીવ બહુ રૂડો થઈ જાય ને મોટા સાધુ હોય ને તે એમ જાણે જે ‘આ સાધુ તથા આ હરિભક્ત સારો નથી’ તો તેનો જીવ દિવસે દિવસે ઊતરી જાય છે. તે (પૂર્વોક્ત મુજબ) ઉપર મહારાજે મને કહ્યું હતું જે ‘મોટા વાંસેથી વળાણ કરે તેમ મોટા સાથે હેતુપૂર્વક વર્તન રાખવું તથા ભગવાન સંભારતા હોય તેવા ભગવદ્ભક્તોનો પક્ષ રાખવો અને તેમને ક્યારેય દુઃખવવા નહિ.’ એમ શ્રીજીમહારાજે કહ્યું હતું.” માટે આપણે પણ પ.પૂ. મહારાજશ્રી તથા પ.પૂ. લાલજી મહારાજશ્રી તથા તેઓશ્રીની અનુવૃત્તિમાં - મૂળજી બ્રહ્મચારીની માફક અખંડ સેવામાં વર્તતા એવા સંતો-ભક્તોની મરજીને યથાસમય-સંયોગ અનુસાર ઓળખીને તેઓ જેમ રાજી થાય તેવું આપણને દેશકાળાનુસારે કરતાં આવડે તો બહુજ મોટું કામ થઈ જાય એવું છે. કારણ કે મોટેરાની મરજી મુજબ તેમજ સમયને અનુરૂપ સભ્યતાપૂર્વક કરેલી થોડીક એવી સેવાથી પણ ભગવાન અને મોટા પુરુષો તુરત જ રાજી થાય છે. તે ગઢડા અંત્ય પ્રકરણના ૨૫મા વચનામૃતમાં ભગવાન શ્રીહરિએ કહ્યું છે : “...ગરીબ હોય ને શ્રદ્ધા સહિત જળ, પત્ર, ફળ, ફૂલ ભગવાનને અર્પણ કરે તો એટલામાં પણ રાજી થાય, કેમ જે, ભગવાન તો અતિ મોટા છે...”

પ.પૂ. મહારાજશ્રીના દર્શન કેવી રીતે કરવા તે બાબત સ્વયં શ્રીજીમહારાજે ઉપદેશ કરેલાં વચનો; શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવનના યતુર્થ પ્રકરણમાં આલેખન કરતાં સ.ગુ. શ્રી શતાનંદ સ્વામી ત્રણ શ્લોકથી કહે

છે :

‘પ્રણમેદ્વક્ષિણે ભાગે કિચ્છિદૂરે તમાદરાત્ ।

આજ્ઞાં વિના તદ્દક્ષં તુ સચ્છિષ્યો ન સ્પૃશેત્કચિત્ ॥’

“સત્શિષ્ય અર્થાત્ સારો (શ્રેષ્ઠ) શિષ્ય, ગુરુ (પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી)ના જમણે પડખે લગારેક દૂર રહીને ગુરુને આદરપૂર્વક પ્રણામ કરે. તેઓની આજ્ઞા લીધા વિના તેમના ચરણાદિ અંગોને ક્યારેય પણ (ચરણ સ્પર્શના લાભની મહેચ્છાથી પણ) સ્પર્શ કરે નહિ.”

(શ્રી સત્સંગિજીવન : ૪/૪૬/૮૬)

‘ગુરુસેવાપરો નિત્યં તથ્યવાદી ગુરોઃ પુરઃ ।

કાલે કાલે યથાયોગ્યં તસ્ય કુર્યાચ્ચ દર્શનમ્ ॥’

“દરરોજ ગુરુની સેવાપરાયણ, ગુરુની આગળ સત્ય બોલનારો શિષ્ય સમયે સમયે સભામાં બેસવા વગેરે અનેક અવસરમાં યથાયોગ્ય પોતાના ગુરુના દર્શન કરે.”

(શ્રી સત્સંગિજીવન : ૪/૪૬/૮૭)

આ પ્રમાણે ગુરુ અર્થાત્ પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રીની આજ્ઞા વિના તેમના ચરણાદિ સ્પર્શ કરવાની મનાઈ કરેલી છે. આ રીતે સ્ત્રીભક્તોએ પણ પોતાના ગુરુ સ્થાને બિરાજતા અ.સો. ગાદીવાળા માતુશ્રીની અનુજ્ઞાથી જ તેમના સ્પર્શાદિનું જાણી લેવું.

પ.પૂ. મહારાજશ્રીને ગામમાં પધારતા જાણીને સન્મુખ જવામાં અને પછી જ્યારે વિદાય થાય ત્યારે ગામની ભાગોળ સુધી વળાવવા જવામાં પણ શ્રીજીમહારાજનો એ જ મુખ્ય ઉદ્દેશ જણાય છે કે પ.પૂ. મહારાજશ્રીને કોઈ જાતની તકલીફ ન થાય અને દરેક આશ્રિતજનોને તેઓશ્રીનો વધુ ને વધુ લાભ મળતો રહે એવું શિક્ષાપત્રી શ્લોક ૭૧નું તારણ જણાય છે. માટે આ વાતનું દરેક સત્સંગીજનોએ અનુસંધાન અવશ્ય રાખવું જોઈએ. તેમજ પોતાને ઘેર, ગામ કે મંદિરમાં પ.પૂ. મહારાજશ્રી પધારે તે પહેલાં અગાઉથી જ તેઓશ્રીના પૂજન-અર્ચનની સામગ્રી (જેવી કે આરતી-પુષ્પહાર વગેરે)ની તૈયારી અગાઉથી જ કરી રાખવી જોઈએ. જેથી પ.પૂ. મહારાજશ્રી પધાર્યા બાદ તુર્ત જ તેઓશ્રીની આરતી-પૂજનાદિ કરીને યથાવકાશ સમયાનુસાર તેઓશ્રીના મંગલ-ઉપદેશ વચનોનો પણ લાભ મળી શકે. માટે પૂર્વથી જ સ્વાગતાદિની તૈયારી કરી લેવી જોઈએ.

આ પ્રસંગે સ.ગુ. શ્રી ગોપાળાનંદ સ્વામીની ત્રીજા પ્રકરણની વાત પણ આપણા જીવનમાં અમૂલ્ય હીરાની

માફક રાખવા જેવી છે. સ્વામીશ્રી

કહે છે : “અને વળી પુરુષોત્તમ ભગવાને (શ્રીજીમહારાજે)

આચાર્યજી મહારાજને આજ પોતાના દત્તપુત્ર કરીને સર્વે સાધુ તથા સત્સંગીના ગુરુ કરીને પોતાની ગાદી ઉપર બેસાર્યા છે, તેમાં તથા લક્ષ્મીનારાયણ આદિક જે મૂર્તિયું પોતે પધરાવી છે તેમાં પણ પોતાના અવતાર જેટલું દેવતા પોતે મુક્યું છે. માટે તે આચાર્ય તથા પોતાની પધરાવેલી જે મૂર્તિયું તેમને અર્થે જે સેવા કરે તે પોતે અંગીકાર કરે છે.”

(શ્રી ગોપાળાનંદ સ્વામીની વાતો : ૩/૮)

આ પ્રમાણે કહ્યું છે. માટે આપણે પણ એમની સ્થાપેલી મૂર્તિઓ તથા પ.પૂ. મહારાજશ્રીની એમના જ સ્વરૂપો જાણીને દરેક પ્રકારે તેઓ રાજી થાય એવી આમન્યા અવશ્ય રાખવી જ જોઈએ. તેમજ તે ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રીહરિ તથા આચાર્યશ્રીને પ્રસન્ન કરવા રાત્રિદિવસ તત્પર રહેતાં હોય એવા; તમામ સંતો-હરિભક્તોનો પણ મહિમા સમજીને, તેઓ પણ જેમ રાજી થાય તેવો જ પ્રયત્ન આપણે સૌ કોઈએ સદાય કરતો જ રહેવો જોઈએ; તેમાં જ આપણા જીવનું કલ્યાણ સમાયેલું છે.

આ રીતે સ.ગુ. શ્રી ગોપાળાનંદ સ્વામી બીજી પણ એક ખૂબજ સારી વાત (પ્ર: ૨/૩૩) આપણા જીવના નિર્વિઘ્ન કલ્યાણ માટે બતાવે છે તે અત્રે અનુસંધાનમાં લીધા જેવી છે. સ્વામીશ્રી કહે છે : “જે નવ વાનાં રાખે તેને કલ્યાણના માર્ગમાં કોઈ રીતે વિઘ્ન ન આવે. તે નવવાનાં કીયાં જે, ૧. એક તો કોઈ રીતે ફરે નહિ એવી ભગવાનની દેટ ઉપાસના કરવી. અને ૨. ભગવાનનાં જે જે નિયમ છે તેમાં દંઢપણે રહેવું પણ કોઈ રીતે નિયમનો ભંગ ન કરવો. ૩. શુભ દેશ સેવવો પણ અશુભ દેશ ન સેવવો. અને ૪. શુભ કાળ સેવવો પણ ભૂંડો કાળ ન સેવવો. ૫. સત્પુરુષો સંગ, મન કર્મ વચને કરવો પણ તે સત્પુરુષનો સંગ કરતા જો કોઈક સ્વભાવ આડો આવે તો તે સ્વભાવનો ત્યાગ કરવો તે પણ સત્પુરુષના સંગનો ત્યાગ ન કરવો. અને ૬. તે પોતાને ઉત્તમ શ્રદ્ધા રાખવી પણ તેમાં પ્રમાદ ન રાખવો અને ૭. આચાર્યજી (પ.પૂ. મહારાજશ્રી)નો તથા સાધુનો તથા બ્રહ્મચારીનો તથા પાળાનો તથા સત્સંગીનો ઈત્યાદિ કોઈ ભગવાનના ભક્તનો અવગુણ ન લેવો. ૮. દેહાભિમાનનો ત્યાગ કરવો. અને ૯. તે કોઈ મંડળના તથા મંદિરના થઈને રહેવું પણ અધરિયા ન રહેવું. આ નવ વાનાંમાંથી જો એકેય ન હોય તો (એકાદ ઓછું હોય તોપણ) તેને સત્સંગમાં જરૂર વિઘ્ન પડે. માટે જેને પોતાનો સત્સંગ નિર્વિઘ્ન રાખવો હોય તેણે આ નવવાનાં અતિશે દંઢ કરીને રાખવા.” ...અસ્તુ જય શ્રી સ્વામિનારાયણ.

“સત્શિષ્ય અર્થાત્ સારો (શ્રેષ્ઠ) શિષ્ય, ગુરુ (પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી)ના જમણે પડખે લગારેક દૂર રહીને ગુરુને આદરપૂર્વક પ્રણામ કરે. તેઓની આજ્ઞા લીધા વિના તેમના ચરણાદિ અંગોને ક્યારેય પણ (ચરણ સ્પર્શના લાભની મહેચ્છાથી પણ) સ્પર્શ કરે નહિ.”

(શ્રી સત્સંગિજીવન : ૪/૪૬/૮૬)

સ.ગુ. શ્રી આધારાનંદ સ્વામી વિરચિત શ્રીહરિચરિત્રામૃત સાગરમાંથી સંકલિત...

સત્સંગ કર્યા સિવાય કોઈ કાળે ઉદ્ધાર થવાનો નહિ, મોક્ષતું દ્વાર સત્સંગ જ છે.

- સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસ, ગુરુ :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે જીવનભર આપેલા ઉપદેશોનો અદ્ભુત સંચય ‘શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર’ ગ્રંથમાં છે. ભગવાન શ્રીહરિના સમકાલીન દરમ્યાન સ.ગુ. શ્રી મુક્તાનંદ સ્વામીએ કરેલી નોંધો પરથી, તેઓના શિષ્ય શ્રી આધારાનંદ સ્વામીએ રચેલો આ ગ્રંથ માત્ર શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયની જ નહીં, પરંતુ સમગ્ર હિન્દી સાહિત્ય જગતની એક અજોડ ભેટ છે. આ ગ્રંથમાં ગ્રંથકારે ખૂબ કુશળતાપૂર્વક ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના ચરિત્રો ગૂંથ્યા છે અને પ્રસંગે

પ્રસંગે શ્રીજીમહારાજનો દિવ્ય ઉપદેશ પણ સુંદરતાથી ગૂંથ્યો છે. તેમાંથી આપણે સત્સંગ વિષેના ઉપદેશનું આ લેખમાળાના માધ્યમથી આચમન કરીએ. -સંપાદકશ્રી

ભગવાન શ્રીહરિએ ગઢપુરમાં અભયરાજા તથા જીવેન્દ્રને કહ્યું : “સત્સંગ કરતાં તમે નિર્ભય રહી શકશો. તમે સૌ બીજાનો વિશ્વાસ ત્યજી અમારા દાસ (આશ્રિત) થયા તે અન્ન-વસ્ત્રે કરી તમને કોઈ દુઃખ નહિ આવે. સત્સંગ છોડશો તો દુઃખ આવશે.”

(૪/૧૫/૨૯-૩૨)

ધુધરાળાના ગ્રામજનોને વાત

સત્સંગ આગળ તે

કરતાં શ્રીહરિએ કહ્યું : “જે સત્સંગ કરે છે તેનાં સઘળાં પાપ નાશ પામે છે. ભગવાન વિના બીજી જે કંઈ રુચિ થાય છે તે પાપ છે. સત્પુરુષના સંગમાં એ પાપ ટળે છે. એ સિવાય તેને ટાળવાનો બીજો ઉપાય નથી. ભગવાન વિના બીજો સંકલ્પ ઊઠે તે પાપ વાસના છે. હરિજનનો એ મત છે.”

(૬/૮૧/૧૨-૧૪)

શ્રીનગરમાં શ્રીજીમહારાજે હરિજનો પાસે વાત કરતાં કહ્યું : “અનંતકોટિ બ્રહ્માંડનાં સુખ સત્સંગ આગળ લૂખાં છે. સત્સંગથી એવું ફળ મળે છે કે ક્યારેય ભિખારી થવું પડે નહિ. સંસારના મિથ્યા સુખ માટે કરોડો દુઃખ સહન કરાય છે, તેમ સત્સંગ કરવામાં દુઃખ પડે તો આનંદથી સહન કરવાં. શ્રીહરિની સાથે અચલ સ્નેહ કરે તે સમાન જગતમાં કોઈ હરિભક્ત નથી. સત્સંગના આશ્રય વિના સંસારમાં રહીને તેનાથી ન્યારું રહી શકાય નહિ. જેણે સત્સંગ વિના બીજા કોઈને વહાલા રાખ્યા નથી તે સંસારમાં રહેવા છતાં લોપાતા નથી.” (૮/૪૧/૭-૩૨)

ભગવાન શ્રીહરિએ હરિભક્તો પ્રત્યે પત્રમાં લખ્યું : “સત્સંગની મોટપ અપાર છે. ભવબ્રહ્માદિક દેવો પણ આવો સત્સંગ વારંવાર માગ્યા કરે છે, પણ તેને મળવો દુર્લભ છે. સત્સંગનો માર્ગ છોડીને જીવ જગતના નોરે ચાલે તો તેને શિરેથી ક્યારેય નર્ક-ચોરાસી ટળતી નથી. જગતની રીતમાં વર્તતાં અનંત કાળ ગયા પણ ભક્ત ન થયા ત્યાં સુધી દુઃખ રહે છે. ભક્ત થયા પછી જો જગતની રીતે વર્તે તેને કદાપિ દુઃખ ટળે નહિ. બ્રહ્માના સુખ આગળ કીટનું સુખ શા લેખામાં ? જીવને અનંતપુણ્ય પછી બ્રહ્માનું સુખ મળ્યું તોપણ સત્સંગના સુખ આગળ તે કીટ સમાન છે. ભગવાનના સુખ આગળ બીજાનાં સુખ તુચ્છ છે, છતાં એવાં સુખની વાંછના મનમાં રહેતી હોય તો ભક્ત થયો હોય, તોપણ તેનો કીટપણાનો સ્વભાવ ટળ્યો નથી, એમ જાણવું. અમારે તો સૌ હરિજનને બ્રહ્મરૂપ કરવા છે એટલો જ મનમાં વિચાર રહ્યા કરે છે. તે માટે વિચરીએ છીએ. અમે જે કંઈ ચરિત્ર કરીએ છીએ તે પાછળ પણ જીવને બ્રહ્મરૂપ કરવાનું તાન છે. અમને જેવા જાણશે તેવું સુખ તેને મળશે. આમ, કાગળ લખીને હરિજનો પર મોકલ્યો ને લખ્યું કે - આ કાગળને પ્રાણપ્રિય કરીને રાખજો.” (૮/૨૧/૨૯-૩૬)

“અનંત કલ્પ ગયા, તેમાં એકવાર પણ જો સત્સંગ મળ્યો હોત તો જન્મ-મરણ રહ્યું ન હોત. સત્સંગનું તેજ કોટિ સૂર્ય સરખું છે. તેમાં અધર્મરૂપી ઉલ્કને કાંઈ દેખાતું નથી. કોટિવાર મસ્તક જાય અને આખા બ્રહ્માંડનું રાજય જતું હોય છતાં પણ

સોંધું છે.” (૮/૩૮/૧૪-૧૭)

પીજમાં શ્રીહરિએ કહ્યું : “સત્સંગ મળ્યો એ ભવસાગરનો કાંઠો છે, તેમાં સાવધાનપણે રહેવું. તીર્થ, જપ, તપ કરે તોપણ ભવથી છૂટાય નહીં. છૂટવાનું એક જ દ્વાર છે સત્સંગ. સત્સંગ વિના કોટિ ઉપાયે પણ, બ્રહ્મલોક સુધી પહોંચે તોપણ ભવનો રોગ મટે તેમનથી, સત્સંગ મળ્યા પછી દેહ, ઈન્દ્રિયો અંતઃકરણને સત્સંગના નિયમમાં રાખવાં અને મોક્ષરૂપી આહારની લાલચ આપી વિષયમાંથી પાછાં વાળવાં.” (૮/૩૮/૩૧-૩૭)

“સત્સંગથી જેવી મતિ થાય તેવી અષ્ટાંગયોગથી પણ ન થાય. બીજાં બધાંય સાધનનું ફળ તે સત્સંગ છે. સત્સંગમાં દંભથી ચાલે તે પાર ન પડે, અને અતિ દંભી હોય તે વિમુખ થઈને સત્સંગની દેશી કાઢે, અને સત્સંગની વાત શીખીને વિમુખ જીવને ધૂતે, એમ સત્સંગ તજીને જે સત્સંગનો દ્રોહ કરે તે કૃતઘ્ની, ચાંડાળમાં ચાંડાળ અને નીચમાં નીચ છે. જાણીને પોતાનું માન વધારવા સત્સંગનો દ્રોહ કરે તેનું તો માન ભંગ થાય છે.” (૯/૪૪/૩-૨૧)

“સત્સંગ વિનાનાં બીજાં કર્મોનું ફળ અતિ તુચ્છ છે. ભવ-બ્રહ્મા પણ સત્સંગ ઈચ્છે છે. હરિ વિનાનાં દેખેલાં અને સાંભળેલાં કોઈ પણ પદાર્થમાં રુચિ ન રહે, તે જ સાચો સત્સંગ ગણાય. જેટલું હરિ વિનાનું સત્ય ભાસે એટલી સત્સંગ કરવામાં કસર સમજવી.” (૧૦/૨/૨૧-૨૫)

ગઢપુરમાં જીવેન્દ્ર નૃપને શ્રીહરિએ વાત કરતાં કહ્યું : “સત્સંગ ન મળે ત્યાં સુધી અનંત બ્રહ્માંડનો રાજા હોય તોપણ તેનું જીવન અલેખે છે. સત્સંગ વિના બીજા સુખની ચાહના છે ત્યાં સુધી મનુષ્યતન મળ્યું જ નથી એમ સમજવું. સત્સંગ કરતા જો અનંત અપાર સુખની પ્રાપ્તિ થાય તો તેને બુદ્ધિવાળો માણસ દુઃખરૂપ માને છે. અને તે જ પાકો ભક્ત છે. બીજા બાળકબુદ્ધિ છે.” (૧૦/૫/૨૨-૩૦)

ભૂજમાં શ્રીહરિ કહે : “જગતને સત્સંગ ગમતો નથી. તેની લાજ રાખવા જાય તો સત્સંગ થાય નહિ. જગતને તો જમપુરીમાં જવું છે તેથી સત્સંગ કરતું નથી. મનમુખી થઈ ધર્મે પાળે કે તીર્થત્રત કરે, પણ સત્સંગ વિના હાથીના સ્નાન જેવું નિરર્થક છે.” (૧૨/૩૭/૮-૧૨)

“તીર્થમાત્રનું દૈવત ધર્માદિક ગુણોમાં રહ્યું છે. અને તે ગુણો સત્સંગને આધીન છે. ધર્માદિક ગુણો સત્સંગમાં પ્રવર્તે છે ત્યારે સત્સંગમાં બધા ધર્મોનું દૈવત આવે છે. ઈશ્વરને પ્રસન્ન કરવા કેટલાક

મનુષ્યો ઉપાય કરે છે, હિમાલયમાં તન ગાળે છે, કોઈ ભૈરવજપ ખાય છે, કેટલાક ગંગામાં શરીર તણાવું મૂકે છે, કોઈ તીર્થમાં વસે છે, કોઈ પંચાગ્નિ તાપે છે, કોઈ અન્ન છોડી દે છે, કોઈ ગૌદાન કરે છે - એમ અનંત પ્રકારનાં સાધન મનધાર્યાં કરે છે, પણ ભગવાનની મરજી પ્રમાણે કરવા તૈયાર થતા નથી. જ્યાં શુભ નીતિ અધિક હોય, ત્યાં જ ભગવાન અને તીર્થ વસે છે. સહુ પોતપોતાના મતે મોક્ષ માને છે, પણ તપાસ કરીને કોઈ જોતા નથી.” (૧૩/૫૭/૨૩-૪૦)

“અપાર જન્મોનું બંધન સત્સંગ કરવાથી દૂર થાય છે. જે લોકો યજ્ઞ, દાન, પુણ્ય, તીર્થ, વ્રત અતિ નિષ્કામભાવે કરે છે તેમને સત્સંગ થાય છે. માટે સત્સંગ સર્વથી શ્રેષ્ઠ છે. સંસારમાં સુખ મનાય છે ત્યાં સુધી સત્સંગ પૂરો સમજાયો નથી.”

(૧૩/૬૭/૧-૭)

ભગવાન શ્રીહરિએ ગુડેલ ગામના ભક્તજનો પાસે વાત કરતાં કહ્યું : “કોટિ તીર્થ કરે તોપણ આવો સત્સંગ ન મળે. શિવ, બ્રહ્મા જેવા સત્સંગને ઈચ્છે છે, માટે કદાચ દેશકાળમાં પણ સત્સંગ તજવો નહિ. અનેકવાર ઈન્દ્ર, બ્રહ્માના દેહ મળ્યા હશે, પણ સત્સંગ મળ્યો નથી. જેવો સત્સંગ હોય તેવા જ ભક્તિ-ધર્માદિ ગુણો રહે છે. જ્યાં ધર્મ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય, ભક્તિ રહ્યાં છે ત્યાં શુભ નિયમો રહ્યા છે. સત્સંગ પણ ત્યાં છે ને શ્રીહરિ, અવતારો સંતો સર્વે ત્યાં છે. આવી દેહ સમજણ જ્યારે થાય ત્યારે અખંડ આનંદ રહે. સત્સંગ ખરો એ જ છે કે જેને પામીને જીવ ક્યારેય કંગાલ ન રહે. જગસુખ દેખી તેને પામવા ઈચ્છે નહિ.” (૧૪/૪૦/૩૩-૩૮)

વૌઠામાં ભગવાન શ્રીહરિએ ભક્તોને કહ્યું : “તમને જે વસ્તુ મળી છે તે કોઈને આજ દિવસ સુધી મળી નથી. માટે સત્સંગવે વળગી રહેવું, કોઈના શબ્દ સાંભળીને તથા પોતાનું મન ડગાવે તોપણ સત્સંગ છોડવો નહિ.” (૧૪/૫૦)

મોટેરા ગામમાં શ્રીહરિ હરિજનો સમક્ષ વાત કરતા કહ્યું : “સત્સંગ દેહ કરીને રાખજો, આવો સમય ફરીને નહિ આવે. સત્સંગ માટે દુઃખ સહન કરવું પડે તોપણ ધન્ય ભાગ્ય માનવું. સત્સંગ અર્થે જેટલું કષ્ટ સહન કરશો તેથી કોટિગણું અલૌકિક સુખ મળશે. રાજા થયા હોય પણ ભગવાનનું શરણ ન લીધું હોય તો છજા ઉપર ઊગેલા છોડ જેવી તેની મોટપ છે. હરિભક્તની મોટાઈ સત્સંગને લીધે છે. મનુષ્યતન પામી હરિનું શરણ ન લીધું તે પશુ સમાન છે.”

(૧૪/૬૩/૩૨-૪૦)

“શુદ્ર માણસના સંગથી શુદ્ર સમજ આવે

ને શુદ્ર સત્સંગ થાય. તેનાથી પોતાના અંગની વૃદ્ધિ થાય નહિ. ચિંતામણી સમાન સત્સંગ છે; તે જેવી સમજણ હોય તે પ્રમાણે ફળ આપે છે. સત્સંગરૂપી પુરમાં ભગવાનના અવતાર થાય છે. ભગવાનનાં ચરિત્ર, તીર્થ, વ્રત વગેરે ઉત્તમવસ્તુ સત્સંગમાં રહેલી છે. સત્સંગરૂપી નાવમાં બેસી ભવસાગર તરાય છે. સંસારના સંબંધીઓ પરલોકમાં સહાય કરી શકે તેમનથી. સત્સંગ જ એક ત્યાં સહાયરૂપ થાય છે. તેમાં જેટલી કસર રહે છે તેટલું પાછળથી પસ્તાવું પડે છે.”

(૧૫/૧૦/૨-૧૬)

શ્રીહરિએ ધર્મપુરનાં રાણી કુશરકુંવરબાને કહ્યું : “જ્યાં સુધી સત્સંગ થયો નથી, ત્યાં સુધી જન્મ-મરણ, જમપુરી અને ચોરાશીનો બોજ રતીભાર છૂટતો નથી. મનુષ્ય જેટલો ધર્મ અને સત્સંગ સન્મુખ ચાલે છે તેટલો સુખી થાય છે.”

(૧૬/૨૭/૨૬-૪૧)

ગોંડલમાં હઠીભાઈના ભવનમાં શ્રીહરિ કહે : “અનાદિ અજ્ઞાનરૂપી અંધકારનો નાશ સત્સંગ વિના થાય નહિ. સો વર્ષ સુધી સત્સંગ કરે અને એક દિવસ ન કરે તોપણ અનાદિ અજ્ઞાન એવું છે કે તેને આવરણ કરે છે. માટે નિત્ય સત્સંગ કરવો. જે બાઈ-ભાઈ હરિભક્ત કે સંતને સત્સંગ કરવાની જેટલી આતુરતા તેટલો તે અધિક ભક્ત છે. આતુરતા અને ઉત્સાહ રહિત હોય તે તો પૂર ઊતરી ગયાં પછી નીર વિનાની નદી હોય તેના જેવો છે. જેને સત્સંગનો જોગ ન રહે, છતાં સત્સંગ મંદ પડે નહિ અને બીજાને સત્સંગનો રંગ લગાવે એ હરિભક્ત શ્રેષ્ઠ છે. સત્સંગના ગુણ-સંબંધના યોગે કરીને સત્સંગ થાય તેથી ઘણા જીવો સુધરી જાય છે.” (૧૭/૧૧/૧૮-૩૮)

“ગભરગંડ જન સત્સંગમાં આવે અને કથાવાર્તા સાંભળે તોપણ તૂટેલા સરોવર જેવો છે. તૂટેલા સરોવરમાં જેમનીર ટકતું નથી તેમગભરગંડના હૃદયમાં કથાવાર્તા ટકતી નથી. ચાહે તેટલો તે સમાગમકરે પણ મહિમા વગર તો દિન ગુજારો કર્યા બરાબર છે.” (૧૮/૪૧/૩૪-૩૬)

“સત્સંગથી અધિક કોઈ વાત નથી. શરીરની આધિ-વ્યાધિનું દુઃખ થાય તેણે કરીને સત્સંગ ત્યજવો નહિ. દુઃખમાં સત્સંગ મોળો પડે એટલી સત્સંગ કરવામાં કસર છે. દુઃખ પડે તેમસત્સંગનો રંગ અધિક ચઢે તેને સમૈયાનું સાચું ફળ મળે છે. સુખદુઃખમાં લેવાય તેને કસરવાળો જાણવો.”

(૧૮/૧૬/૨૧-૩૪)

ભગવાન શ્રીહરિ જીવેન્દ્રને કહેતા કે : “જગત સંબંધી વાત છે તે ભગવાન અને સત્સંગથી દૂર રખાવે છે ને તેનું જ નામ કુસંગ છે. સત્સંગમાં અરૂચિ કરાવે તે કુસંગ છે. ભગવાન અને

સત્સંગમાં જે ચોંટાડે તે ભગવાનને
પ્રિય લાગે છે, અને ફાવે તેટલા દૂર રહ્યા હોય તો પણ તે
ભગવાનને સમીપ છે. ભગવાન અને સત્સંગમાં ચોંટે નહિ ત્યાં
સુધી બ્રહ્માંડ ભરાય તેટલાં સાધન કરે તો પણ તે વ્યર્થ છે. એવી

પાકા હરિભક્તની
સમજણ હોય છે. બીજા હરિભક્તો
બાળબુદ્ધિમાં ખપે છે.” (૨૯/૪)

અનુસંધાન પેજ ૨૭નું ચાલું...

પ્રેમલાગ્યો. આવા નામચીન ડોક્ટર મારા પતિ થાય તો મને ય
કેટલું સન્માન મળે.

અને, ડોક્ટર પાસે લગ્નની વાત મુકી.

ડોક્ટરે હા પાડી એટલે નર્સ ચર્ચમાં જઈ પાદરી પાસે
લગ્નની તારીખ નક્કી કરી અને ડો. બ્રેકેટને કહ્યું : ‘આવતી
પંદર તારીખ આપણી મેરેજ ડેઈટ છે. પ્લીઝ ડોક્ટર આ દિવસે
ભૂલેચુકે ય કોઈ ઓપરેશન કરવાનું રાખશો નહીં.’ ડોક્ટરે હા
પાડી.

પંદર તારીખે નર્સ લગ્નનાં સફેદ કપડા પહેરી તૈયાર થઈને
હોસ્પિટલમાં આવી તો ડોક્ટર તો તેના યુનિફોર્મમાં દર્દીને
ચેકઅપ કરતા હતા. મહાપરાણે ડોક્ટરનો હાથ પકડી બહાર
ખેંચ્યા, કપડા ચેંજ કરાવ્યા અને હોસ્પિટલના પગથિયા
ઉતરતા મોટર પાસે જ્યાં પહોંચે ત્યાં દુરથી એક સ્ત્રી ચીસો
પાડતી આવે છે. ડોક્ટર ! ડોક્ટર ! મારા દીકરાને બચાવો તેનો
એક્સીડન્ટ થયો છે. મરણ પથારીએ છે.

જલ્દી ચાલો ! ડોક્ટર ! જલ્દી ચાલો ! માનવતાવાદી
ડોક્ટર એ નર્સનો હાથ ઝાટકો મારી છોડાવી નાખ્યો, પોતાની
બેગ લઈ આ સ્ત્રીના પુત્રને બચાવવા દોડ્યા.

નર્સ વિચારમાં ઉતરી ગઈ. આની સાથે પરણીને હું શું
સુખી થઈશ ? કે જેને લગ્ન કરવાની ય દુરસદ નથી ? લગ્ન
પહેલા જ છુટાછેડા, સંબંધ કટ, તે બીજાની સાથે પરણી ગઈ.
અને ડો. બ્રેકેટ આજીવન કુંવારા રહ્યા.

આ વાતને વરસો વીતી ગયા. એક કાર એક્સીડન્ટમાં આ
વિરલ વિભૂતીએ વિદાય લીધી. એમના માનમાં પુરા લંડન
શહેરે શોક પાળ્યો, વિશાળ સ્મશાન યાત્રા નીકળી.

કબ્રસ્તાનમાં એમના દેહને દફન કરવામાં આવ્યો,
કબરની બાજુમાં શિલાલેખ માટે પથ્થર ખોડ્યો. એ પથ્થર
હજી કોરો ઉભો છે અંદર લખવાનો લેખ હજી લખાયો નથી.

પંદર દિવસ પછી એક સ્ત્રી એના વીશ વર્ષના યુવાન પુત્રને
લઈ ડોક્ટરની કબર ઉપર શ્રદ્ધાંજલી ના પુષ્પો ચડાવવા આવી
છે. પુષ્પો ચડાવી આ સ્ત્રીએ એના પુત્રને કહ્યું : ‘બેટા ! શ્રદ્ધાથી
નમન કરજે, આ ડોક્ટરે આજથી પંદર વરસ પહેલા તને
જીવતદાન દીધેલું. પોતાના લગ્ન જતા કરીને તને બચાવેલો.

આજે તું હૃદયથી તેમને શ્રદ્ધાંજલી આપજે.’

અચાનક શિલાલેખના કોરા પથ્થર ઉપર યુવાનની નજર
પડી અને એક ત્વરીત વિચાર આવ્યો.

યુવાન દોડતો ડોક્ટરની જર્જરીત હોસ્પિટલ ઉપર ગયો
ત્યાં ડોક્ટરની ઓફિસ ઉપર લટકાવેલું ડોક્ટરનું પ્રસિદ્ધ
કેલેન્ડર લઈ આવ્યો અને તેને શ્રદ્ધાથી શ્રદ્ધાંજલી રૂપે કબરની
બાજુમાં શિલાલેખ માટે ખોડેલો જે કોરો પથ્થર તેના ઉપર
કેલેન્ડર લગાવી દીધું, જે કેલેન્ડરમાં લખ્યું હતું : ‘**પ્લીઝ, કીપ
સાઈલેન્ટ ડોક્ટર ઈઝ ઈન.**’ - મહેરબાની કરીને શાંતિ
રાખશો ડોક્ટર અંદર હાજર છે.

**ઘર બાળીને તીર્થ ન કરો તો કાંઈ નહિ, પરંતુ ઘર
સાચવીને તો તીરથ કરવાનું ભૂલાવું ન જ જોઈએ.**

આપણા સુખનું બલિદાન આપીને સામાનું દુઃખ આપણે
દૂર ન કરીએ તો કાંઈ નહી, પણ આપણું સુખ સલામત રહેતું
હોય અને સામાનું દુઃખ દૂર થઈ જતું હોય તો એ અંગે તો
પ્રયત્નશીલ બનીએ ! સામે ચડીને કોઈકનું દુઃખ દૂર કરવા
કદાચ ન જઈએ, પણ આપણી સામે જ કોઈક દુઃખી આવી
ચડ્યો હોય તો શક્તિ અનુસાર એનું દુઃખ દૂર કરવા તો સક્રિય
થઈ જઈએ.

હા, માણસમાંથી માણસાઈ જાય, હૃદયની કોમળતા જાય,
અંતઃકરણની સંવેદનશીલતા જાય, દિલની લાગણી જાય,
ઉદારવૃત્તિ જાય, પરમાર્થ વૃત્તિ જાય, દૃષ્ટિની નિર્મળતા જાય,
મનની નિર્દોષતા જાય પછી એને ઓળખવા માટે એની
ફઈબાએ પાડેલા નામથી ભલે એને બોલાવવામાં આવે કે એને
ઓળખવામાં આવે, પરંતુ રાક્ષસમાં અને એનામાં પછી કાંઈ જ
ફેર નથી રહેતો એતો હકીકત જ છે.

વાંચી છે પેલા કવિની આ પંક્તિઓ ?

**‘જેમનું હૃદય વૃક્ષનું, તેમને જ ફક્ત ફૂલો આવે;
જેમનું હૃદય થોરનું, તેમને તો કાંટાઓ જ આવે.’**

તાત્પર્યાર્થ આ પંક્તિઓનો સમજી શકાય તેવો સુગમ છે.
હવે તો બસ જીવનમાં ચરિતાર્થ કરીએ પરોપકાર
વૃત્તિ... અસ્તુ... જય શ્રી સ્વામિનારાયણ.

હસતાં રહેવા જેવું હિતકારી કોઈ ઔષધ નથી

- સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસ, ગુરુ :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

**‘ઊનકે આને સે જો આ ગઈ ચહેરે પે હંસી,
વો સમગ્રે કે બીમાર કા હાલ અચ્છા હૈ !’**

- મિર્ઝા ગાલિબ.

જિંદગીમાં બે પ્રકારના લોકોનો કોઈ દિવસ ભરોસો ન કરવો : એક તો એનો, જે કોઈ દિવસ હસતા નથી અને બીજા જે આખો દિવસ કારણ વગર હસ હસ કરે છે. માણસ અને પશુમાં મુખ્ય તફાવત જ એ છે કે પશુ હસી શકતાં નથી. હસવાનું સૌભાગ્ય પરમાત્માએ માત્ર માણસને આપ્યું છે. અલબત્ત, મોટાભાગના લોકો ભગવાને આપેલી આ અણમોલ ભેટનો ઉપયોગ બહુ ઓછો કરે છે. કેટલાક લોકો તો એવા હોય છે જે જેનું મોઢું કાયમચઢેલું જ હોય છે. સોગિયું મોઢું તેની આઈડેન્ટિટી (ઓળખાણ) બની ગયું હોય છે.

માણસનો ચહેરો તેના આસપાસના વાતાવરણને જબરદસ્ત અસર કરે છે. કેટલાક લોકોનું આગમન થાય એટલે વાતાવરણમાં ભયાનકતા પ્રસરી જાય છે. તમે ક્યારેય તમારા વર્તનનો અભ્યાસ કરો છો ? તમે ઘરે કે ઓફિસે જાવ છો ત્યારે તમારી સાથે રહેતા અને કામકરતાં લોકોના વર્તનમાં કેવો ફેર આવે છે ? કેટલાક લોકો એવા હોય છે જે ઘરમાં ઘૂસે કે તરત જ આખા ઘરમાં સન્નાટો છવાઈ જાય છે. જાણે કોઈ જીવતો જાગતો માણસ નહીં પણ કઈયૂનો આદેશ ઘરમાં ઘૂસી ગયો હોય. બા

બાળકો ચૂપ થઈ જાય છે અને સંતાનો સાથે આનંદ-વિનોદ કરતી પત્ની રસોડામાં કામકરવા ચાલી જાય છે. કેટલાક લોકોને ઘરમાં ધાક

જમાવવાની ગંદી આદત પડી ગઈ હોય છે. તમારી ધાક તમારા ઘરના લોકોનું હાસ્ય તો રૂંધી નથી નાખતી ને ?

તમારો મૂડ કેવો છે તેના પરથી લોકો તમારી સાથે વ્યવહાર કરે છે. આપણે ઘણી વખત એવું સાંભળીએ છીએ કે હમણાં તેને વતાવવા જેવો નથી. મોટા ભાગના કર્મચારીઓ પોતાના સિનિયર કે બોસ પાસે જતાં પહેલાં એ તપાસ કરી લેતા હોય છે કે સાહેબનો મૂડ કેવો છે ? ઓફિસ આર્કિટેક્ચરનો લેટેસ્ટ કન્સેપ્ટ એવો છે કે ઓફિસની ડિઝાઈન એવી બનાવવી કે વાતાવરણ હળવું રહે. કામકરનારા લોકોને વાતાવરણનો ભાર ન લાગે. પ્રોફેશનલ મેનેજમેન્ટના અભ્યાસમાં એવું શીખવવામાં આવે છે કે જો તમે તમારી ટીમના લીડર હોવ તો તમારી ટીમને હળવી રહેવા દો. જેટલી હળવાશ હશે એટલાં સારાં રિઝલ્ટ્સ મળશે. આપણે ત્યાં હજુ પણ એવો જ ખ્યાલ પ્રવર્તે છે કે ડરાવી ધમકાવી અને રાડો પાડીને જ સારું કામલઈ શકાય. આ માન્યતા સાવ ખોટી અને છેતરામણી છે.

ફોટામાં હસતો દેખાવા માણસ જેટલી મહેનત કરે છે એટલા પ્રયત્ન પણ લોકો સામે હસતાં રહેવા નથી કરતો. માણસને જેવી ખબર પડે કે કેમેરાનો લેન્સ તેની તરફ ફરે છે એટલે તરત જ એ મોઢાના હાવભાવ ફેરવી નાખશે. માણસ આવું શા માટે કરે છે ? કારણ કે તેને ખબર હોય છે કે આ ફોટો કે ફિલ્મલોકો જોશે ! કેવું છે ? માણસ એટલું નથી વિચારતો કે ફોટો કે ફિલ્મતો જ્યારે લોકો જોશે ત્યારે પણ મને તો લોકો

સતત જુએ છે ! સામો માણસ નજર સામે કેવું જુએ છે તેની માણસ પરવા કરતો નથી અને ફોટાના ચહેરાની ચિંતા કરે છે.

માણસ સદાય આનંદમાં નથી રહી શકતો તેનું કારણ એ પણ હોઈ શકે છે કે તેને ભવિષ્યની ચિંતા અને ભૂતકાળનું સ્મરણ એ બંને સતત સતાવતા રહે છે. માટે જ એ આત્મા વર્તમાન સમયમાં પરમેશ્વરે આપેલા સુખ કે આનંદને પણ માણી શકતો નથી. ભૂતકાળ અને ભવિષ્યકાળ એ બંનેની વચ્ચે તેનો વર્તમાનકાળ ભીંસાતો જ રહે છે. માટે જ માણસ વર્તમાન સમયમાં સુખી રહી શકતો નથી. પરંતુ જે વર્તમાન સમયમાં જે કાંઈ સુખદુઃખ આવે તેને હરિઈચ્છા જાણીને મગન રહે છે તેને ભૂત-ભવિષ્યની ચિંતા કોરી શકતી નથી. અને સદાય આનંદમાં નિમગ્ન રહે છે.

આ પ્રસંગે સ.ગુ. શ્રી અક્ષરાનંદ સ્વામીની વાતોમાં એક સરસ દૃષ્ટાંત આપ્યું છે તે અત્રે ઉલ્લેખનીય છે :

“એક ગામમાં એક સત્સંગી હરિભક્ત અને એક બિનસત્સંગી એમબે વ્યક્તિ રહેતા હતા. તે બંનેની ઘરવાળીયું (પત્ની) મરી ગઈ. પછી હરિભક્ત તો મનમાં સમજી રહ્યો જે, ‘કાં તો હું પહેલો જાત (મરત) ને કાં તો તે પહેલી જાત. પણ કાંઈ બંને સાથે મરત નહીં. માટે પ્રભુએ જે કર્યું હશે તે ઠીક જ કર્યું હશે.’ એમસમજીને બેસી રહ્યો. (શોક ન કર્યો.) અને જે હરિભક્ત ન હતો ને કુસંગી હતો તેણે તો રોઈ રોઈને અને કુટી કુટીને છાતી પકવી દીધી. પછી એક દિવસ ધુમાડીયે બંને જણા તાપતા હતા. ત્યારે કુસંગીએ સત્સંગીને ઠપકો આપ્યો જે, ‘ભલા માણસ ! માણસ જેવું માણસ મરી ગયું અને ઘરે તાળું દેવાણું અને તું કાંઈ રોયો નહીં - કકળ્યો નહીં તે તારી છાતી આવી કઠણ કેમ છે ?’

ત્યારે સત્સંગી બોલ્યો જે, ‘જો ભાઈ ! તું રોયો - કકળ્યો ને ખાધું નહીં અને છાતી કુટી તે તારે ઘરે જો પાણી ભરતી હોય તો લેને હું દાડીયા કરીને કુટાવું !’ પછી કુસંગી તો એક પણ શબ્દ બોલ્યા વિના જ બેસી રહ્યો અને રોવાનું બંધ કરી દીધું. આમ, સમજણમાં જ સુખ રહેલું છે. તેથી સમજુ માણસ જ સદાય આનંદમાં રહે છે અને બીજાને પણ રમૂજ ભક્ત - લોયાના દરબાર શ્રી સુરાખાયરની માફક હાસ્ય-વિનોદની વાતોથી સદાય સુખી જ રાખે છે.”

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે લોયા પ્રકરણના ચોથા વચનામૃતમાં ‘સદા અતિ પ્રસન્ન રહેવાનું’ કહ્યું છે તે વાતને પ્રસંગ સહિત જાણીએ :-

મુક્તાનંદ સ્વામી

કહ્યું કે :- “ઝીણોભાઈ તો આજ બહુ દિલગીર થયા અને એમબોલ્યા જે, જ્યારે મહારાજ અમારે ઘેર આવ્યા નહિ ત્યારે અમારે પણ ઘરમાં રહ્યાનું શું કામ છે ?” એ વાત સાંભળીને શ્રીજીમહારાજ બોલ્યા જે, “મૂંઝાઈને રીસે કરીને જે પ્રેમકરે તે પ્રેમઅંતે નભવાનો નહિ. અને રીસવાળાની ભક્તિ તથા પ્રેમએ સર્વે અંતે ખોટા થઈ જાય છે. માટે મૂંઝાઈને જાંખુ મુખ કરવું તે તો અતિ મોટી ખોટ છે.” પછી ઝીણાભાઈએ કહ્યું જે, “ભગવાન ને ભગવાનના સંત તે પોતાને ઘેર આવે ત્યારે મુખ પ્રફુલ્લિત થયું જોઈએ અને જ્યારે ભગવાન ને સંત ન આવે ત્યારે તો મુખ જાંખુ થયું જ જોઈએ અને હેયામાં શોક પણ થયો જોઈએ.” પછી એ વાર્તા સાંભળીને શ્રીજીમહારાજ બોલ્યા જે, “ભગવાન ને સંત આવે ત્યારે રાજી થવું પણ શોક ક્યારેય પણ કરવો નહિ. અને જો શોક કર્યાનો સ્વભાવ હોય તો અંતે જરૂર કાંઈક ભુંડું થયા વિના રહે નહિ. માટે પોતપોતાના ધર્મમાં રહીને જે રીતની ભગવાનની આજ્ઞા હોય તેને રાજીથકા પાળવી પણ પોતાનું ગમતું કરવા સારું કોઈ રીતે મૂંઝાવું નહિ. અને ભગવાન ક્યાંઈક જવાની આજ્ઞા કરે ને જો શોક કરીને મૂંઝાય તો પ્રથમજે ભગવાને દર્શન આપ્યાં હોય તથા પ્રસાદ આપ્યો હોય તથા અનંત પ્રકારની જ્ઞાનવાર્તા કરી હોય ઈત્યાદિક ક્રિયાએ કરીને જે પોતાને સુખ પ્રાપ્ત થયું હોય તે જતું રહે અને મૂંઝાવું ઝવણ

પરોપકારની પહેચાત

- સાધુ યોગેશ્વરદાસ, ગુરુ :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

છાપાઓમાં ફોટા સાથે હેડલાઈન ચમકી...
 બીજા દિવસે ભૂંસાઈ ગઈ...
 ટી.વી.માં સમાચાર ઝબક્યા દશ સેકન્ડ...
 અને ક્ષણ માત્રમાં લોપાઈ ગયા...
 શિરસ્તા મુજબ શોકસભા ભરાઈ...
 વક્તાઓએ અંજલિ આપી...
 જીવન ભરનું કામ બિરદાવ્યું...
 બસ, બધું પતી ગયું.
 નવું પાઠ્યપુસ્તક આવશે,
 ત્યારે તમારા નામઆગળ
 સ્વને (પોતાને) પણ ખબર ન પડે તેમ, સ્વ. ગોઠવાઈ
 જશે.

તમારા જન્મ વર્ષથી થોડે દૂર મૃત્યુનું વર્ષ છપાઈ જશે.

જન્મ અને મૃત્યુના બે પૂંઠા વચ્ચે બંધ થઈ
 જશે, તમારી કિતાબ.

આ પંક્તિઓ એટલું જ કહે છે કે, જીવન આપણું આપણા
 હાથમાં છે. જીવનની આ સતત વહી રહેલ નદીને સંગ્રહ વૃત્તિના
 રણમાં જવા દઈને શોષવી નાખવી હોય તોય આપણે સ્વતંત્ર
 છીએ. પણ એક વાત નિશ્ચિત છે કે આ જીવન એ નદી છે,
 સરોવર નથી. સરોવરના પાણીને તમે ચાર દિવાલ વચ્ચે કેદ
 કરીને સલામત રાખી શકો પણ નદી ? એ કાં તો નષ્ટ થઈ જાય
 અને કાં તો વિરાટ બની જાય. જીવન જો પદાર્થ કેન્દ્રિત જ બન્યું
 રહે તો નષ્ટ થઈને આત્મા દુર્ગતિમાં રવાના થઈ જાય અને
 જીવન જો પરોપકાર કેન્દ્રિત જ બન્યું રહે તો આત્મા સદ્ગતિ
 અથવા પરમગતિરૂપે ભગવદ્ભાવમાં બિરાજમાન થઈ જાય.

અલબત્ત, પદાર્થ કેન્દ્રિત જીવન જીવનારની સ્થિતિ કેવી
 થાય છે એનું વર્ણન ઉપરની પંક્તિઓમાં કર્યું છે. જીવનની
 સમાપ્તિ સાથે એ સ્મૃતિપંથ પરથી ય વિદાય થઈ જાય છે ત્યારે
 પરોપકાર કેન્દ્રિત જીવન જીવી જનાર એની વિદાય બાદ પણ
 સેંકડો હજારો વરસો સુધી લોકહૃદયમાં જીવતો રહે છે. માત્ર

જીવતો રહે છે એટલું જ નહીં, અનેક

આત્માઓ એના પરોપકારનાં કાર્યોને યાદ કરતા રહીને સ્વજીવનને પણ પરોપકારથી સુવાસિત અને વિભૂષિત કરતા રહે છે.

દીવા જેવી આ સ્પષ્ટ હકીકત જો હૃદયમાં જડબેસલાક ગોઠવાઈ જાય તો પછી જીવનમાં પરોપકારના કાર્યો શરૂ થઈ જાય. બુદ્ધિને કહી દેવાનું મન થઈ જાય કે હવેથી તું ચૂપ જ રહેજે. તારી સલાહ તો ખુબજ માની, જનમ જનમ તને જ વજન આપીને મેં મારી જીવન વ્યવસ્થા તો ગોઠવી, કોઈથી ય ન છેતરાતા રહેવા સર્વ જીવો સાથે શંકા પૂર્ણ વ્યવહાર તો મેં ખૂબ જ આદર્યો. એમાં સફળતા મને મળી પણ ખરી પણ એ સફળતાએ મને શ્રીમંત બનાવ્યો સજ્જન ન બનવા દીધો. એ સફળતાએ મને ચાલાક બનાવ્યો, સરળ ન બનવા દીધો. એ સફળતાએ મને સત્તાના સિંહાસને બેસાડ્યો, લોકહૃદયમાં બેસવા ન દીધો. એ સફળતાએ મોત ન આવ્યું ત્યાં સુધી મને ખ્યાતિ પાત્ર બનાવ્યો, પરલોકમાં સદ્ગતિમાં ન જવા દીધો. એ સફળતાએ મને તાકાતવાન બનાવ્યો, સદ્ગર્મી બનવા ન દીધો.

ના. હવેથી તારું માને એ બીજા! પૈસા બચાવીને ખુશ થવા કરતાં એ પૈસાથી કોઈકનું જીવન બચાવીને ખુશ થવાનું હું વધુ પસંદ કરીશ. બધા જ પર શંકા કરતા રહીને જીવનમાં ક્યારેય ન છેતરાઈ જવા કરતા બધા પર શ્રદ્ધા મૂકી દઈને વારંવાર છેતરાતા રહેવાનું હું વધુ પસંદ કરીશ. ધનનો ભોગવટો કરવા દ્વારા દીનહીન બનીને આ જગતમાંથી વિદાય થઈ જવાને બદલે ધનને વહેંચતા રહેવા દ્વારા વિશુદ્ધ ધનનો માલિક બનીને આ જગતમાંથી વિદાય થઈ જવાનું હું વધુ પસંદ કરીશ.

હા, એક વખત જો બુદ્ધિ સાથે આ રીતની પડકારની ભાષામાં આપણી વાત ચાલુ થઈ જાય તો પછી એક પણ સત્કાર્ય એવું ન બાકી રહે કે જેના સેવન માટે આપણું મન ઉલ્લસિત બનતું ન રહે. સત્કાર્યો માટે એ તન અને વચનનો ભોગ આપવા તો તૈયાર રહે જ પણ મન અને ધનનો ભોગ આપવામાં ય એ પાછું વળીને જુએ નહી. અનુકૂળતામાંતો એ સત્કાર્યો કરે જ પણ પ્રતિકૂળતામાં ય સત્કાર્યો ને પકડી રાખવાનું સત્વ કેળવ્યા વિના એ ન રહે.

એક વર્ગ તો બસ, એમજ માની બેઠો છે કે આપણને જીવવા અને જલસા કરવા મળે અને એ માટે જ ભગવાને સંપત્તિ આપી છે એટલે આપણે તો એમનો થાય એટલો ઉપયોગ કરી લેવો.

કપડા મેલા જલદી થઈ જાયને! બદલતા રહો દિવસમાં બે

વાર, માત્ર દિવાનખાનામાં

જ એરકન્ડીશનર નખાવવાથી શું વળશે, રૂમે રૂમે નખાવી દો, ઘરમાં અને ઓફિસમાં ઠંડક તો ચોવીસ કલાક હોવી જ જોઈએ.

કપડા ધોવાની ઝંઝટમાંથી મુક્ત થવું છે ને? વોશિંગ મશીન લઈ આવો, પત્નિને રોટલી વણવાનો કંટાળો આવે છે ને? રોટલી વણવાનું મશીન લઈ આવોને, કંટાળો આવે ત્યારે મજા માણવી છે ને? ટી.વી. ગોઠવી દો, વધુ મોજ માણવી છે ને? વિડીયો લઈ આવો એથીય વધુ મજા માણવી છે ને? કેબલ લાઈન લઈ લો સમય પસાર કરવા કોકની સાથે ગપ્પા લગાવવા છે ને? મોબાઈલ ફોન ખીસ્સામાં સાથે રાખીને જ ફરો અને હા,

શાક રોજ એકનું એક નથી ભાવતું ને? રોજ બદલાવતા રહો, આજે ગુવારનું તો કાલે ભીંડાનું, આજે પરવર તો કાલે ટીંડોરા, આજે તુરિયા તો કાલે દૂધી, આજે ચોળી તો કાલે કારેલા, ફળમાં પણ આજ રીતે ફેરફાર કરતા રહો - આજે કેરી તો કાલે કેળા, આજે સંતરા તો કાલે બોર, આજે મોસંબી તો કાલે અનાનસ, આજે ચીકું તો કાલે જમરૂખ, આજે કલિંગર તો કાલે સક્કરટેટી.

દેખાય છે આમાં ક્યાંય પરોપકાર ભાવના? અનુભવાય છે આમા ક્યાંય પરોપકારની લાગણી?

ના, દેખાય છે આવી જીવન પદ્ધતિ પાછળ કેવળ લોભવૃત્તિ! અનુભવ્યા પછી આવી બેફામ ભોગવૃત્તિ પાછળ હૃદયના નિર્ધ્વસ પરિણામ અને દેખાય છે આવા નિર્ધ્વસ પરિણામો પાછળ પરોપકાર હીનતા! શ્રદ્ધા ભ્રષ્ટતા!

સાવધાન!

વાંચો! મસ્ત રોચનાત્મક સત્ય હકીકત પ્રસંગ:-

લંડનમાં એક દેવદૂત જેવા પરોપકારી ડોક્ટર થઈ ગયા.

જેમનું નામ ડૉ. બ્રેકેટ

ડૉ. બ્રેકેટ એટલા મહાન સમાજ સેવક કે સેવા માટે પોતાના ભોજનની, આરામની કે ઘરની પણ ચિંતા કરતા નહિ, બસ દર્દી હોય એટલે એમના ઉપચારમાં વ્યસ્તને મસ્ત બની જાય.

ડૉ. બ્રેકેટની ઉંમર ૪૦ વર્ષની થઈ પણ સેવા પરાયણ જીવનમાં કદી યાદ પણ નથી આવતું કે મારે હવે લગ્ન કરવા જોઈએ. આવી સેવા નિષ્ઠાથી ડોક્ટરની નામના પુરા લંડનમાં પ્રસિદ્ધ પામી, સમાજમાં બહુ મોટું આદરભર્યું તેમનું નામ થયું, પરિણામે ડૉ. બ્રેકેટની હોસ્પિટલમાં કામ કરતી એક નર્સને ડોક્ટરના નામ અને દામપ્રત્યે

અનુસંધાન પેજ - ૨૩ પર...

મેરા ભારત મહાન

- પાર્ષદ સર્વમંગલ ભગત, ગુરુ :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

ભારત દેશના પ્રાઈમમિનિસ્ટર, દરેક રાજ્યના ચીફ મિનિસ્ટર, હિન્દુ સંસ્કૃતિના હિમાયતી દરેક સાધુ-સંતો, દેશના દરેક ગામ-શહેરના નાગરિકોને જ્યારે અને જ્યાં સુધી આ આર્ય દેશની આર્ય (હિન્દુ) સંસ્કૃતિની ચિંતા રહેશે ત્યાં સુધી જ ‘મેરા ભારત મહાન રહેશે.’

અત્યારના સમયમાં જ્યારે સત્તાધારીઓ પોતાના ખીચા ભરવાને ખાતર, સાધુ-સંતો પોતાની ખીચડી પકવવા ખાતર, દરેક નાગરિકો પોતાના સ્વાર્થ અને સુખને ખાતર આ આર્ય સંસ્કૃતિને હોડમાં મુકવા તૈયાર થયા છે ત્યારે લાગે છે આપણા મહાપુરુષોએ આપેલ આ ‘મેરા ભારત મહાન’ સૂત્ર કદાચ વ્યર્થ તો નહીં થઈ જાય ને?

વિચારીએ જે કાળમાં આ સૂત્ર ભારત દેશને પ્રાપ્ત થયું ત્યારે આ દેશમાં જેવી સંસ્કૃતિની આમન્યા જળવાતી હતી, જેવી સાધુ-સંતોની મર્યાદા રખાતી હતી તેવી અમાન્યા કે મર્યાદા છે ખરી? ગાયમાતાને પૂજ્ય માનતી આદેશની પ્રજા આજે કેટલા ટકા પૂજે છે? જે યુગમાં સ્ત્રીઓને જે લાજ મર્યાદા હતી તેટલી લાજ મર્યાદા છે ખરી? તે સમયનાં રાજાઓને પ્રજા પ્રત્યે જે દયાભાવ હતો, ધાર્મિક સ્થાનો પ્રત્યે જે પૂજ્યભાવ હતો તેવો દયાભાવ આજના સત્તાધીશોને નાગરિક પ્રત્યે કેટલા પ્રમાણમાં? ધાર્મિક સ્થાનો પ્રત્યે પૂજ્યભાવ કેટલો?

આ બધા પ્રશ્નો વિચાર માંગે છે. તેમ છતાં આપણે પોપટની જેમ બકે રાખીએ છીએ કે ‘મેરા ભારત મહાન’ ‘પ્રત્યેક રણમાં પ્રગટ થવાનું વચન ભૂલી ગયો કાન, આજે મોબાઈલ કરતા રોટલા મોંઘા તોય મેરા ભારત મહાન. ગાયોના ઘાસ અને ડેમના સોદા કરી માંડી દુકાન, વાડ ગળી જાય ચીભડા તોય મેરા ભારત મહાન.’

‘મેરા ભારત મહાન’ કારણ કે કતલખાનાઓને જંગી

સબસીડી, પરંતુ પાંજરાપોળોને અને ગૌશાળાઓને એક રૂપિયાની પણ સહાય નહીં.

‘મેરા ભારત મહાન’ કારણ કે પિક્ચરો પર ‘સેન્સર બોર્ડ ખરું, પરંતુ ટી.વી.માં જે પણ દેખાડવું હોય એ દેખાડવાની છુટ.

‘મેરા ભારત મહાન’ કારણ કે એક દિવસની વયના પણ બાળકનું ખુન જો માતા કરે તો એ ગુનેગાર, પરંતુ બાળકને પેટમાંથી જ રવાના કરે તો એ સંપૂર્ણ નિર્દોષ.

‘મેરા ભારત મહાન’ કારણ કે પત્નીને છુટાછેડા આપી દેતા પતિ પર પત્નીના ભરણપોષણની જવાબદારી ખરી, પણ પાછલી વયે મા-બાપને વૃદ્ધાશ્રમમાં મૂકી આવતા અથવા તો રખડતા મુકી દેતા દીકરા પર મા-બાપના ભરણપોષણની કોઈ જ જવાબદારી નહીં.

‘મેરા ભારત મહાન’ કારણ કે પતાનો જુગાર રમતા પકડાઈ જાય કોઈ તો એ ગુનેગાર, પણ લોટરીના જુગારને તો કાયદેસરની માન્યતા.

‘મેરા ભારત મહાન’ કારણ કે સિનેમા અને બારો બનાવવા માટે મંજૂરીની સાથે સબસીડી, પણ મંદિરો બનાવવા માટે એક રૂપિયાની સહાય તો નહિ જ, પરંતુ મંજૂરી પણ નહિ.

‘મેરા ભારત મહાન’ કારણ કે લગ્નેતર સંબંધ બાંધી બેસતો પુરુષ સજા પાત્ર, પણ લગ્નેતર સંબંધો માટે પ્રોત્સાહિત કરતી ટી.વી. સિરિયલો પર કોઈ જ પ્રતિબંધ નહીં.

‘મેરા ભારત મહાન’ કારણ કે દેશના નેતાઓ પ્લેન-હેલીકોપ્ટરમાં ફરે, પ્રજાને પગમાં પહેરવા ચપલનાં પણ સાંસા.

સ્ટીરીંગ વ્હીકલ (ફોરવ્હીલ ગાડી) પર દારૂડિયો બેસી ગયો હોય તો એના પર કોર્ટમાં કેસ ચાલી શકે, જમાઈ વ્યભિચારી હોવાની સસરાને જાણ થઈ જાય તો એના ઘરેથી પોતાની દીકરીને બાપ પોતાને ઘરેથી લઈ આવી શકે, કેપ્ટન લાખોની લાંચ લઈને

મેય 'ફિક્સ' કરી દેતો હોય તો એની

ટીમમાંથી હકાલપટ્ટી કરી દેવામાં કોઈ જ રોકી ન શકે, બેંકનો મેનેજર કૌભાડમાં સંડોવાયેલો હોય તો એની મેનેજર પદેથી તુર્ત જ હકાલપટ્ટી કરી દેવામાં આવે, કોક સંત કલંકિત ભૂતકાળ ધરાવતો હોય તો સમાજ એના પર પગલા લઈ શકે અને દેશના સમસ્ત પ્રજાજનોનાં સુખ અને હિતની જવાબદારી જેમના શિરે છે, દેશના બંધારણને વફાદાર રહેવાના જેમણે સોગંદ લીધા છે એવા પ્રધાનો પોતાના કાર્યકાળ દરમિયાન ગમે તેવી બદમાસી કરે, ગુંડાગીરી કરે કે વ્યભિચાર લીલાઓ આદરે તોપણ એમને એ પદ પર ચીટકી રહેવાની છૂટ, ન પ્રજા એમને ખુરશી પરથી ઉઠાડી શકે અને ન તેઓને ખુરશી પરથી ઊતરી જવું પડે. કારણ ? 'મેરા ભારત મહાન.'

'નથી કોઈ રોકવું કે ટોકવું બધું બેફામ ચાલે છે, થવું હતું જે ખાનગીમાં તે ખુલ્લેઆમ ચાલે છે.

આરામ છે બાપુ તમારા પુણ્યના પ્રતાપે, ગાંધી તમારું નામ ચાલે છે ને નેતાઓના કામ ચાલે છે.'

બાપુ : "સ્વર્ગમાં બેઠા બેઠા અમારા આ મહાન ભારત પર દ્રષ્ટિ નહીં કરતા, નહીં તો તમે સ્વર્ગના સુખને પણ નહીં માણી શકો."

અનુસંધાન પેજ રપનું ચાલું...

ત્યાં જાય, પછી એ મૂંઝવણે કરીને આજ્ઞા પણ યથાર્થ પળે નહિ, માટે ભગવાનના ભક્તને તો સદા અતિ પ્રસન્ન રહેવું અને પ્રસન્ન મને કરીને ભગવાનનું ભજન કરવું પણ ગમે તેવો ભૂંડો દેશકાળ હોય તોપણ હૈયામાં લેશમાત્ર મૂંઝવણ આવવા દેવી નહિ."

એક ફોટોગ્રાફર તેના અનુભવની વાત કરતા કહે છે કે, 'માણસ હસવામાં પણ ખૂબ કંજૂસ થઈ ગયો છે. અમે કોઈનો ફોટો પાડીએ ત્યારે કહીએ છીએ કે સ્માઈલ પ્લીઝ. અમારો એક શબ્દ સાંભળી બધા પોતાનાં મોઢાં હસતાં કરી દે છે. જેવો ફોટો પડી જાય કે તરત જ બધાના ચહેરા ઉપરથી હાસ્ય ગાયબ થઈ જાય છે.' ઉમદા માણસ હોય એનો ચહેરો રાતે ઊંઘમાં પણ પ્રફુલ્લિત હોય છે અને દિવસે જે લોકો હસી નથી શકતા એ લોકો રાતે ઊંઘમાં પણ દાંત કચકચાવતા હોય છે. તમારી મનોદશા ઊંઘમાં પણ તમારા મગજ, સ્વભાવ અને વર્તનની ચાડી ખાય જાય છે. જો ઊંઘમાં ચહેરો ચાડી ખાતો હોય તો પછી જાગૃત અવસ્થામાં તો ચહેરાના ભાવ કેવી રીતે છુપા રહી શકે ?

તમારો ચહેરો તમારા દિલનું પ્રતિબિંબ છે. તમારે કેવા દેખાવું છે એ તમારા હાથમાં છે. માણસની લાફટર કલબ એ

જે ધાર્મિક સ્થાનોમાં

પ્રજાને હિન્દુ સંસ્કૃતિના શિક્ષણો અપાતા હતાં તે સ્થાનોમાં આજે સ્મગલિંગ(Smuggling)ના ગોરખધંધા તોપણ 'મેરા ભારત મહાન.'

અસત્યની સામે જેહાદ જગાડનારને ધરપકડની ઓફરો, અધર્મ કરનારને પોલીસ પ્રોટેક્શન (Protection) તેમ છતાં 'મેરા ભારત મહાન.'

મહાન ભારતની પરિસ્થિતિનું વર્ણન કરતી વાંચો કોઈક સુકવિજન લેખકની આ પંક્તિઓને...

'ગભરુડી ગાય ખાવા ઉકરડા ખરખોળે છે, શ્યાનની સવારી ફરે ભાઈ માણી વાનમાં. સજ્જન સજ્જારી સાધુ સંત સંતાતા ફિરે, દાડકીયા દાણચોર ફરે ગુલતાનમાં. દેશદ્રોહી મુક્ત ફરે પ્રજાજન પાસા નીચે, ઘણું કરગરે તોઈ નાખે કારાગારમાં. વ્યાસ કહે હીમાસે એમ પ્રભુ તને ગમે કેમ, આવી ભરાણા છીએ હીજડાની જાનમાં.'

ખેર આ બધું વાંચીને કોણ સુધારો કરશે ? પણ અંતમાં આપણે સહુ સાથે મળી પ્રાર્થીએ પ્રભુચરણે : 'હે નાથ ! આપના

કોઈ બગીચામાં નહીં પણ માણસના દિલમાં છે. જે માણસ હસતો રહે છે તેને આજુબાજુની નેગેટિવિટી પણ અસર કરતી નથી. તમારું હાસ્ય એ તમારા ફરતે એવું સુદૃઢ કવચ રચી દે છે, જે બીજા લોકોના ખરાબ મનોભાવ તમારા સુધી પહોંચતા અટકાવે છે. હાસ્ય માત્ર પોતાના જ નહીં પણ સામી વ્યક્તિના મનોભાવને પણ સુધારી દે છે. જે કામ હસવાથી થઈ જતું હોય તેના માટે ભસવું નહીં. તમે હસશો તો બધા તમારી સાથે હસશે. હસતો માણસ ક્યારેય એકલો પડતો નથી. સેન્સ ઓફ હ્યુમર (સમજાપૂર્વક હાસ્યવૃત્તિ) એ માણસનો સૌથી મોટો ગુણ છે. આ સેન્સ જેનામાં નથી એ નોનસેન્સ છે. તમારી સેન્સ (લાગણી કે ઉત્તેજના) તમારી સેન્સિટિવિટીને સીધી અસર કરે છે. નાનું બાળક સદાયે હસતું રહે છે પણ માણસ જેમજેમમોટો થતો જાય છે તેમ તેમ હસવાનું ભૂલતો જાય છે. તમારે તમારી નિર્દોષતાને જીવતી રાખવી હોય તો તમારા હાસ્યને મૂરજાવા ન દો.

'એ વાત સાચી છે કે દવામાં કોઈ મજાક નથી પણ મજાકમાં કે હસવામાં ઘણી મોટી દવા છે.'

-નોર્મલ ક્રિસિસ

શ્રીગુપ્તસાદિભૂત તીર્થધામશ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધારમાં

ઠાકોરજીનો થાળ તથા સંતો-ભક્તોને રસોઈ દેનારની શુભ નામાવલી

શ્રી રાજુભાઈ કેશવલાલ પટેલ - અમદાવાદ
શ્રી અ.નિ. વિજુભેન અશોકભાઈ
શ્રી લાલજીભાઈ ભગવાનભાઈ - સુરત
શ્રી ધીરુભાઈ ગોકળભાઈ જામકા - ઉના
શ્રી કાંતિભાઈ હરજીભાઈ કુંભારીયા - વસઈ
શ્રી હિંમતભાઈ ખાંભડા - બોટાદ
શ્રી નરશીભાઈ પ્રેમજીભાઈ કાયા - જામવંથલી
શ્રી ધનજીભાઈ ભીમજીભાઈ - સુરત
શ્રી બાબુભાઈ ટાંક - મીરાડોડ
શ્રી ધનજીભાઈ શંભુભાઈ ગજેરા - અમદાવાદ
શ્રી વિનુભાઈ વિરજીભાઈ લહેરી - અમદાવાદ
શ્રી રવજીભાઈ પાતાભાઈ વાલાણી - સુરત
શ્રી વિઠ્ઠલભાઈ નાગજીભાઈ લહેરી - સુરત
શ્રી નરેન્દ્રભાઈ જીવનભાઈ પાટડીયા - રાજકોટ
શ્રી મફતલાલ મોહનલાલ પટેલ - વિસનગર
શ્રી સરદારજી કરણજી બારોટ - ઘંટિયાળી
શ્રી રમેશભાઈ પોપટભાઈ દેસાઈ - ભાવનગર
શ્રી અ.નિ. રત્નાભાઈ હ. રામજીભાઈ - સાતપડા
શ્રી પ્રવિણભાઈ નાનજીભાઈ વાઢેર - રાજકોટ
શ્રી ભરતભાઈ ધનજીભાઈ ખુંટ - અમદાવાદ
શ્રી જયંતિભાઈ ભીખાભાઈ ઢોલરીયા - અમ.
શ્રી કિશોરભાઈ તથા પ્રતાપભાઈ - ડોંબીવલી
શ્રી દયાળભાઈ માવજીભાઈ હુંમર - સુરત
શ્રી ધનશ્યામભાઈ ડુંગરભાઈ - ઝમરાળા
શ્રી કેતનભાઈ રમેશભાઈ - અમદાવાદ
શ્રી હિંમતભાઈ રવજીભાઈ લાખાણી - ડોંબીવલી
શ્રી હર્ષદભાઈ ભૂપતભાઈ - મોખાસણ
શ્રી જાનદેવાનંદ - મીરાડોડ મુંબઈ
શ્રી કરશભાઈ ભગત - થાણા
શ્રી જેરામભાઈ મેઘજીભાઈ - સાતપડા
શ્રી કેશુભાઈ ધનજીભાઈ ઢાંકેયા - સરધાર

શ્રી પ્રકાશભાઈ કેશુભાઈ ઢાંકેયા - સરધાર
શ્રી બચુભાઈ રાખોલીયા - ડેરીપીપળીયા
શ્રી ઝવેરભાઈ ડાયાભાઈ - વેળાવદર
શ્રી લાલજીભાઈ મનજીભાઈ - રતનપર
શ્રી અમુભાઈ મોહનભાઈ - જેજાદ
શ્રી શામજીભાઈ પાતાભાઈ - સુરત
શ્રી વિભાબેન પ્રભુદાસભાઈ - નડિયાદ
શ્રી છગનભાઈ ચતુરભાઈ - છતરીયાળા
શ્રી વલ્લભભાઈ ડુંગરશીભાઈ - ભાવનગર
શ્રી રાઘવજીભાઈ અમરશીભાઈ - થાણા
શ્રી મુકેશભાઈ પોપટભાઈ કાછડીયા - બીલા
શ્રી હસમુખભાઈ તથા નરેન્દ્રભાઈ - ખાંધલી
શ્રી હરેશભાઈ ધનજીભાઈ - બોટાદ
શ્રી શૈલેષભાઈ માવજીભાઈ વાનાણી - સુરકા
શ્રી ભગવાનજીભાઈ ઓધવજીભાઈ રાઠોડ - રાજ.
શ્રી નાગરભાઈ દેવજીભાઈ - રતનપર
શ્રી અશોકભાઈ સોમદાસભાઈ - અમેરિકા
શ્રી પરસોતમભાઈ બી. લહેરી - જુનાસાવર
શ્રી રાધાકૃષ્ણ ટીમ્બર. વિરજીભાઈ - રાજકોટ
શ્રી શાંતિલાલ રવજીભાઈ સોલંકી - મુંબઈ
શ્રી કેશવજીભાઈ જીવાભાઈ - જામસર
શ્રી યુનીભાઈ માંડણભાઈ હિરપરા - સુરત
શ્રી દયાબેન લવજીભાઈ - સુરત
શ્રી રમેશભાઈ નથુભાઈ - પીપરલા
શ્રી વિનોદરાય શિવલાલ મહેતા - દહેગામ
શ્રી મનસુખભાઈ એમ. પાનસુરીયા - વસઈ
શ્રી અરવિંદભાઈ વાલજીભાઈ - મોટા ચારોડી
શ્રી ચંદુભાઈ ભોવાનભાઈ - કાશીયાણી
શ્રી નારણભાઈ અરજણભાઈ - ભાવનગર
શ્રી અરવિંદભાઈ હુંમર - મોટી કુંકાવાવ
શ્રી રમેશભાઈ રામજીભાઈ - સુરેન્દ્રનગર

શ્રી રઘુભાઈ ડુંગરભાઈ કોરાટ - રાજકોટ
શ્રી ગીરધરભાઈ રૂપાપરા - રાજકોટ
શ્રી રમેશભાઈ નાથાભાઈ ખુંટ - રાજકોટ
શ્રી ગોરધનભાઈ ત્રિભોવનભાઈ પટેલ - ઈટાદરા
શ્રી જાદવભાઈ જેરામભાઈ - ડેરોઈ
અ.નિ. માવજીભાઈ ઢાંકેયા હ. ગીરધરભાઈ - સરધાર
અ.નિ. સુર્યકાંતભાઈ ભાયલાલભાઈ - સુણાવ
શ્રી મોહનભાઈ જી. રૈયાણી - ખેરડી
શ્રી કલ્પેશભાઈ ધીરુભાઈ - સરધાર
શ્રી પરસોતમભાઈ ઈશ્વરભાઈ - ખાંધલી
શ્રી હરિકૃષ્ણ પરસોતમભાઈ ઢાંકેયા - સરધાર
અ.નિ. ભાઈલાલભાઈ દેસાઈભાઈ પટેલ - સુણાવ
અ.નિ. જીવરાજભાઈ ભગવાનભાઈ - સરધાર
અ.નિ. વશરામભાઈ ડાયાભાઈ ખુંટ - સરધાર
શ્રી શ્રેયકુમાર કેતનભાઈ રાડિયા - રાજકોટ
શ્રી રાજા મનહરલાલ ધીરજલાલ - રાજકોટ
શ્રી મંથનકુમાર ભરતભાઈ અકબરી - સુરત
શ્રી મનજીભાઈ શામજીભાઈ વિદ્યાણી - નિંગાળા
શ્રી બાબુભાઈ રામજીભાઈ કોરાટ - રાજકોટ
અ.નિ. સામુબેન આંબાભાઈ - વિરપુર
શ્રી લાલજીભાઈ દુદાભાઈ કયાડા
શ્રી પ્રહ્લાદભાઈ મણિલાલભાઈ પટેલ
શ્રી ધનશ્યામટ્રેડીંગ - સરધાર
શ્રી ધનજીભાઈ નારાયણભાઈ - લાઠી
શ્રી છગનભાઈ ગોવિંદભાઈ - ઝીંઝાવદર
શ્રી ચંદુભાઈ કાનજીભાઈ - રૂગનાથપુર
શ્રી નાગજીભાઈ મનજીભાઈ - સુરત
શ્રી જયસુખભાઈ વિઠ્ઠલભાઈ - સુરત
શ્રી ભીખાભાઈ ડમરાળા - સુરત
અ.નિ. લાભુબેન પોપટભાઈ - મોદા

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન માસિક ભેટ નામાવલી

૫૦૧/- શ્રી નાનજીભાઈ ટમેટાવાળા - રાજકોટ
૫૦૧/- શ્રી સંજયભાઈ પટેલ - રાજકોટ
૫૦૧/- શ્રી છબીલદાસજી રામદાસજી - સરધાર

૨૦૧/- શ્રી અતુલભાઈ ડાયાભાઈ - સુરત
૨૦૧/- શ્રી હરિ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ હ. અરવિંદભાઈ - રાજકોટ
૧૫૧/- શ્રી નિલેશગીરી શશીગીરી ગોસ્વામી - ધંધુસર

સત્સંગ સમાચાર પત્રિકા

સ્વામી ધનશ્યામદાસજી - રઘુવીરવાડી તથા સાધુ અમૃતસ્વરૂપદાસ - સરધાર

ચાલો ડોંબીવલી...

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્ ॥

પધારો ડોંબીવલી...

પ.પૂ. વ.પૂ. ૧૦૦૮ શ્રીઆચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના 'ગાદિ પટ્ટાભિષેક'ના રજત જયંતિ વર્ષમાં વિશ્વશાંતિ અને ભગવાન શ્રીહરિની પ્રસન્નતાચે આગામી આંતરરાષ્ટ્રીય 'શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર મહોત્સવ'ના ઉપક્રમે શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - ડોંબીવલી દ્વારા આયોજીત

શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રકાશ કથા તથા દિવ્ય શાકોત્સવ

-: પ્રયોજક :-

પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી - વડતાલ (હાલ-સરધાર)

વક્તા :- સ્વામી પ્રેમવલ્લભદાસજી, ગુરુ :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી

તારીખ :- ૨૪ થી ૨૮ ડીસેમ્બર - ૨૦૦૮

કથા સ્થલ : શ્રીહરિકૃષ્ણ સંભાનંડપ, શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, રાજાજી રોડ, રેલ્વે બ્રિજ કે પાસ, બેંક ઓફ ઇન્ડિયા કે સામને, ડોંબીવલી (ઈસ્ટ) ફો.નં. ૦૨૫૧ - ૨૪૫૩૮૭૫, ૨૪૨૦૬૮૦. મો. ૯૩૨૦૮૧૪૪૮૧

ચાલો જોરિવલી...

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્ ॥

પધારો જોરિવલી...

પ.પૂ. વ.પૂ. ૧૦૦૮ શ્રીઆચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના 'ગાદિ પટ્ટાભિષેક'ના રજત જયંતિ વર્ષમાં વિશ્વશાંતિ અને ભગવાન શ્રીહરિની પ્રસન્નતાચે આગામી આંતરરાષ્ટ્રીય 'શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર મહોત્સવ'ના ઉપક્રમે બૃહદ મુંબઈ પરાવિસ્તાર દ્વારા આયોજીત જોરિવલીને આંગણે

દ્વિમાસિક સત્સંગ સભા તથા દિવ્ય શાકોત્સવ

તારીખ :- ૨૮-૧૨-૦૮, રવિવાર

સમય :- સાંજે ૪ થી ૭

આયોજક :- બૃહદ મુંબઈ પરાવિસ્તાર ધર્મકુળ આશ્રિત શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ મંડળ

સભા સ્થળ :- 'સોની સમાજની વાડી' જોરિવલી (વેસ્ટ) સંપર્ક :- સ્વામી શ્રી શ્યામવલ્લભદાસજી, શ્રી સ્વા. મંદિર, ગોકુળ હોટલની સામે, એસ.વી. રોડ, જોરિવલી (વેસ્ટ) ફો.નં. ૦૨૨ ૨૮૮૦૩૭૧૭

દર મહિનાના પહેલા રવિવારે સરધાર અને મહિનાના છેલ્લા શનિવારે રાજકોટમાં યોજાતી

:: અભયદાન સત્સંગ સભા ::

સરધાર : તા. ૦૪-૦૧-૨૦૦૮, પોષ સુદ - ૮ સમય :- સવારે ૮ થી ૧

રાજકોટ :- તા. ૨૭-૧૨-૦૮, માગશર વદ - ૩૦, શનિવાર સમય :- રાત્રે ૮ થી ૧૧

સરનામું :- શ્રી દયાળજીભાઈ રાઠોડ, સહકાર મેઈન રોડ, કલ્યાણનગર. મો. ૯૮૨૪૫૭૫૬૯૧

સંપર્ક :- શ્રી મહેન્દ્રભાઈ પાટીયા - મો. ૯૪૨૬૨૨૮૫૫૮ ★ શ્રી કરશનભાઈ ઢાંકેયા - મો. ૯૪૨૬૭૮૧૧૭૯

પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તઙ, ધર્મકુળ ચુડામણી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના
'ગાદિ પટ્ટાભિષેક'ના ૨૪૪ જયંતિ વર્ષમાં વિશ્વશાંતિ અને ભગવાન શ્રીહરિની પ્રસન્નતાથે

આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર મહોત્સવ

2009

અધ્યક્ષશ્રી

ઉપાધ્યક્ષશ્રી

તા. ૨૩-૧૨-૨૦૦૮ માગસર વદ-૧૧
(શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર ઉદ્ઘોષણ દિન)

ઘડાલા ભક્તજનો ! વડતાલ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણદેવ શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજના ચરણકમળની સ્મૃતિએ સહિત સર્વ હરિભક્તોને હેતુ પૂર્વક જય શ્રી સ્વામિનારાયણ....

ભગવાન શ્રીહરિના સ્વમુખે પ્રગટ થયેલ ષડાક્ષર-ગુણાક્ષર શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્રના પ્રાગટ્યને ૨૦૮ વર્ષ થતા હોય પ.પૂ.ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય પ્રવર ધર્મકુળ મુગટમણી ધર્મમાર્તઙ આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના આશીર્વાદાત્મક આજ્ઞાથી શ્રી લક્ષ્મીનારાયણદેવ પીઠસ્થાન અંતર્ગત વડતાલ, ગઢપુર, જૂનાગઢ, ધોલેરા તેમજ વિદેશમાં વસતા સમસ્ત ધર્મકુળ આશ્રિત સત્સંગ સમાજ તથા શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર ગઢપુર દ્વારા વર્ષ ૨૦૦૮ને આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર મહોત્સવ વર્ષ તરીકે ઉજવીને આ દિવ્ય મહામંત્રનો ૧૦૦ કરોડ (એક અબજ) મંત્રલેખનનું મહાભગીરથ કાર્ય તા. ૨૩-૧૨-૨૦૦૮ માગસર વદ-૧૧ (શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર ઉદ્ઘોષણ દિન) ના શુભ દિને શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણદેવની છત્રછાયામાં તેમજ પવિત્ર ધર્મકુળના સાનિધ્યમાં આચાર્ય શ્રી નિવાસ રઘુવીરવાડી વડતાલ ખાતે મહામંત્રલેખનનું ભવ્યાતી ભવ્ય રીતે પ્રારંભ થશે.

આ દિવ્ય પ્રસંગમાં સહભાગી બની કૃતાર્થ થવા સારાએ સત્સંગ સમાજને ભાવભીનું આમંત્રણ છે.

મંગલ કાર્યક્રમ

સવારે ૯-૦૦ કલાકે દિપ પ્રાગટ્ય

સવારે ૯-૧૦ કલાકે શ્રી સ્વા. મહામંત્રના મહિમાના કીર્તનો

સવારે ૧૦-૦૦ કલાકે મહામંત્રપોથીનું વિમોચન

સવારે ૧૦-૧૫ કલાકે સંતોના પ્રવચન

સવારે ૧૧-૦૦ કલાકે પવિત્ર ધર્મકુળના આશીર્વચન

સવારે ૧૧-૩૦ કલાકે મહામંત્ર લેખન પ્રારંભ

જાપોરે ૧૨-૦૦ કલાકે મહાપ્રસાદ

--: તારીખ ::-

--: સ્થળ ::-

૨૩-૧૨-૨૦૦૮, માગસર વદ-૧૧

આચાર્યશ્રી નિવાસ, રઘુવીરવાડી, વડતાલ.

પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તંડ, ધર્મકુળ યુગામણી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના 'ગાદિ પટ્ટાભિષેક'ના રજત જયંતિ વર્ષમાં વિશ્વશાંતિ અને ભગવાન શ્રીહરિની પ્રસન્નતાર્થે આગામી આંતરરાષ્ટ્રીય 'શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર મહોત્સવ'ના ઉપક્રમે શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના દેશ-વિદેશમાં સુપ્રસિદ્ધ કથાકાર

પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજીની આગામી કથા-પારાયણો તથા મહોત્સવો

ક્રમ	તારીખ	કથા સ્થળ
૦૧.	૩૧ ડીસેમ્બર થી ૮ જાન્યુ - ૨૦૦૮	'શિવમ્ પાર્દી પ્લોટ' બંસીધર સોસાયટી, ગીરીરાજ સોસાયટીની બાજુમાં, બસ સ્ટેશનની પાછળ, જૂનાગઢ સંપર્ક : મો. ૯૪૨૬૧૬૭૭૦૮, ૯૪૨૮૪૯૨૧૧૮
૦૨.	૧૫ થી ૨૧ જાન્યુઆરી - ૨૦૦૮	મુ. તોરી, તા. વડિયા, જી. અમરેલી સંપર્ક : અશોકભાઈ - મો. ૯૯૭૮૮૮૫૧૫૧, દેવજીભાઈ - મો. ૯૭૨૫૪૫૦૩૨૯
૦૩.	૨ થી ૮ ફેબ્રુઆરી - ૨૦૦૮	મુ. ઉતરાજ, તા. સિનોર, જી. વડોદરા સંપર્ક : મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮, ૯૮૨૫૧૮૭૫૪૪
૦૪.	૧૧ થી ૧૭ ફેબ્રુઆરી - ૨૦૦૮	મુ. પંડોળી, તા. પેટલાદ, જી. આણંદ સંપર્ક : મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮, ૯૮૨૫૮૬૧૬૨૪
૦૫.	૨૫ થી ૨૭ ફેબ્રુઆરી - ૨૦૦૮	મુ. કુરાલ, તા. પાદરા, જી. વડોદરા સંપર્ક : પૂ. ધનશ્યામ સ્વામી - મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮
૦૬.	૧ થી ૭ માર્ચ - ૨૦૦૮	મું. નવસારી. સંપર્ક : વાલજીભાઈ - મો. ૯૮૨૪૭૧૦૦૪૦, નરસિંહભાઈ - મો. ૯૪૨૭૧૨૭૨૯૬
૦૭.	૧૯ થી ૨૫ એપ્રિલ - ૨૦૦૮	મું. નાના માચીયાળા, તા.જી. અમરેલી. સંપર્ક : ધનશ્યામભાઈ મો. ૯૮૭૯૪૨૨૨૯૯, ૯૮૨૫૧૪૧૩૪૨
૦૮.	૨૬ એપ્રિલ ૨ મે - ૨૦૦૮	મું. ઘોરા, તા. ઉમરેઠ, જી. આણંદ. સંપર્ક : મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮, ૯૪૨૭૩૮૬૯૨૯
૦૯.	૩ થી ૯ મે - ૨૦૦૮	ચોગી ચોક, ચોપાટી સામે, વરાછા રોડ, સુરત. સંપર્ક : મો. ૯૮૭૯૭૫૮૫૧૩, ૯૮૭૯૫૧૮૨૫૯, ૯૩૭૫૦૨૪૭૬૦
૧૦.	૧૧ થી ૧૯ મે - ૨૦૦૮	સ્વામી શ્રી શ્યામવલ્લભદાસજી, શ્રી સ્વા. મંદિર, ગોકુળ હોટલની સામે, એસ.વી. રોડ, બોરિવલી (વેસ્ટ) સંપર્ક : ફો.નં. ૦૨૨ ૨૮૯૦૩૭૧૭
૧૧.	૨૧ થી ૨૪ મે - ૨૦૦૮	'શ્રી સ્વામિનારાયણ બાગ' શ્રી સ્વા. મંદિર, સરઘાર, તા.જી. રાજકોટ. સંપર્ક : ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧, મો. ૯૮૭૯૭૫૮૫૦૩
૧૨.	૨૬ મે થી ૩ જૂન - ૨૦૦૮	શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - મુ. દાહોદ સંપર્ક : મનહરભાઈ ફો.નં. ૦૨૬૭૩ - ૨૪૭૭૫૭, મો. ૯૮૨૫૦૩૦૮૧૮

છપાય છે... છપાય છે... ટૂંકસમયમાં જ વત-ઉત્સવનો નિર્ણય છપાય છે... છપાય છે...

હાલા ભક્તજનો ! ટૂંકસમયમાં જ દક્ષિણ વિભાગ વડતાલ દેશ શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ પીઠસ્થાન દ્વારા નિર્ણય છપાય છે તો જો આપ તેમાં પોતાનું નામ અથવા કંપની, ઓફિસ, ફેક્ટરી યા તો દુકાનનું નામ શુભેચ્છ તરીકે આપવા ઈચ્છતા હોય તેમણે નીચે જણાવ્યા પ્રમાણે સંપર્ક કરવો.

પૂ. ધનશ્યામી સ્વામી - મો. ૯૮૨૫૧૩૪૧૦૮ પ.ભ. શ્રી નનુમામા - મો. ૯૮૨૫૨૩૪૩૬૨

ચાલો સરધાર...

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્ ॥

પધારો સરધાર...

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રીઆચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના 'ગાદિ પટ્ટાભિષેક'ના ૨૪૮ જયંતિ વર્ષમાં શ્રીજીમહારાજનું મહાન પ્રસાદિભૂત તીર્થધામ- સરધારને આંગણે તૈયાર થયેલ અદ્યતન આધુનિક સુવિધા સભર નૂતન 'શ્રી ભક્ત ભોજનાલય'નો ભવ્ય

ઉદ્ઘાટન મહોત્સવ તથા ભવ્ય શાકોત્સવ

પ્રયોજક :- પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી - વડતાલ (હાલ-સરધાર)

તારીખ : ૧૧ જાન્યુઆરી - ૨૦૦૯, રવિવાર

સમય : સવારે ૮ થી બપોરે ૧ વાગ્યા સુધી

સર્વોપરી, સર્વકારણના કારણ ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણની પૂર્ણકૃપાથી તેમજ વડતાલ પીઠાધિપતિ પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના રૂડા આશીર્વાદ સહ આજ્ઞાથી, જ્યાં સાત-સાત વાર ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ પધાર્યા છે તેમજ એકીસાથે ચાર માસ સુધી રોકાઈને માછલાંઓને સમાધિ, માકડાંનું કલ્યાણ આદિક અનેક ઐશ્વર્યયુક્ત લીલાચરિત્ર કર્યા છે અને જે ભૂમિમાં 'ભવિષ્યમાં અહિંયા મોટું મંદિર થશે' એવો આશીર્વાદાત્મક કોલ આપ્યો હતો એવા શ્રીજીમહારાજના મહાન પ્રસાદિભૂત તીર્થધામસરધારને આંગણે પ.પૂ. સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તંડ, ધર્મકુળ યુગામણી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના 'ગાદિ પટ્ટાભિષેક'ના ૨૪૮ જયંતિ વર્ષમાં વિશ્વશાંતિ અને ભગવાન શ્રીહરિની પ્રસન્નતાઈ આગામી આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર મહોત્સવના ઉપક્રમે પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી - વડતાલ (હાલ-સરધાર)ના માર્ગદર્શન પ્રમાણે હરિભક્તોના મહાપ્રસાદાર્થે અદ્યતન આધુનિક સુવિધા સભર તૈયાર થયેલ નૂતન 'શ્રી ભક્ત ભોજનાલય'નો ભવ્ય 'ઉદ્ઘાટન મહોત્સવ' તથા લોચામાં શ્રીજીમહારાજે કરેલ શાકોત્સવલીલાને ઝાંખી કરાવતો ભવ્ય 'શાકોત્સવ'નું તા. ૧૧-૧-૨૦૦૯, રવિવારના રોજ આયોજન કરવામાં આવેલ છે.

આ પ્રસંગે શ્રી ધર્મકુળ તેમજ ધામોધામથી બ્રહ્મનિષ્ઠ સંતો પધારશે તો તેમના દર્શન તથા અમૃતવાણીનો લાભ લેવા પધારવા અમારું ભાવભર્યું આમંત્રણ છે.

સ્થળ :- 'શ્રી સ્વામિનારાયણ બાગ' શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર - સરધાર, તા.જી. રાજકોટ. ફો.નં. ૦૨૮૧ - ૨૭૮૧૨૧૧, મો. ૯૮૭૯૫૮૫૦૩

ચાલો તોરી (રામપર)...

પધારો તોરી (રામપર)...

પ.પૂ. ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રીઆચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના 'ગાદિ પટ્ટાભિષેક'ના ૨૪૮ જયંતિ વર્ષમાં વિશ્વશાંતિ અને ભગવાન શ્રીહરિની પ્રસન્નતાઈ આગામી આંતરરાષ્ટ્રીય 'શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર મહોત્સવ'ના ઉપક્રમે શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ મંડળ - તોરી આયોજીત

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સપ્તાહ પારાયણ - તોરી

વડતા પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી-વડતાલ (હાલ-સરધાર)

આંતરરાષ્ટ્રીય
શ્રી સ્વામિનારાયણ ૨૦૦૯
મહામંત્ર મહોત્સવ

તા. ૧૫-૧-૨૦૦૯ થી તા. ૨૧-૧-૨૦૦૯ સુધી

કથા સમય :- સવારે ૮-૩૦ થી ૧૧-૩૦ બપોરે ૩.૩૦ થી ૬-૩૦

આયોજક :- શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ મંડળ - તોરી (રામપર)

કથા સ્થળ 'શ્રી સ્વામિનારાયણનગર' મુ. તોરી, તા. કુંકાવાવ, જી. અમરેલી.

સંપર્ક : અશોકભાઈ - મો. ૯૯૭૮૮૯૫૧૫૧, દેવજીભાઈ - મો. ૯૭૨૫૪૫૦૩૨૯

સત્સંગ સભા - ડભોઈ

રજમો વાર્ષિક પાટોત્સવ - જામવંચલી

રજમો વાર્ષિક પાટોત્સવ - જામવંચલી

શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજના દર્શને - ગઢપુર

કથાપારાયણ - ગઢપુર

દરબારગઢમાં કલા શ્રવણ કરતા ભક્તજનો

પ.પૂ.સનાતન ધ.પૂ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તંડ, ધર્મકુળ ચુડામણી આચાર્ય શ્રી રાજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના 'ગાદિ પદ્ધતિષેક' ના 'રજત જયંતિ વર્ષ'માં સોજાયેલ વિવિધ કાર્યક્રમોની તસ્વીર દર્શન

ચાલો શિવમ્ પાર્ટી પ્લોટ...

॥ શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયંતેતરમ્ ॥

પધારો શિવમ્ પાર્ટી પ્લોટ...

પ.પૂ. ધ.પૂ. ૧૦૦૮ શ્રી આચાર્ય શ્રી રાજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના 'ગાદિ પદ્ધતિષેક'ના રજત જયંતિ વર્ષમાં વિશ્વશાંતિ અને ભગવાન શ્રીહરિની પ્રસન્નતાયે આગામી આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર મહોત્સવના ઉપક્રમે શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ સમાજ - જૂનાગઢ પ્રદેશ દ્વારા આયોજીત

શ્રી સ્વામિનારાયણ મહોત્સવ-જૂનાગઢ

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન નવાહ પારાયણ

:- વકતા :-

પૂ. સ.ગુ. સ્વામી શ્રી નિત્યસ્વરૂપદાસજી વડતાલ (હાલ-સરધાર)

તા. ૩૧-૧૨-૨૦૦૮ થી તા. ૮-૧-૨૦૦૯ સુધી

કથા સમય :- બપોરે ૩.૦૦ થી ૬-૦૦ રાત્રે ૮-૦૦ થી ૧૧-૦૦

આયોજક :- ધર્મકુળ આશ્રિત શ્રી સ્વામિનારાયણ સત્સંગ સમાજ- જૂનાગઢ પ્રદેશ

ખાસ નોંધ :- આ કથા-પારાયણનું 'BLUESTAR GEN BHAKTI' ચેનલમાં લાઈવ પ્રસારણ કરવામાં આવશે.

કથા સ્થળ 'શિવમ્ પાર્ટી પ્લોટ' ંસીધર સોસાયટી, ગીરીરાજ સોસાયટીની બાજુમાં, બસ સ્ટેશનની પાછળ, જૂનાગઢ

સંપર્ક : શ્રી શાંતિલાલભાઈ માલાવદર - મો. ૯૪૨૬૧૬૭૭૦૮, શ્રી રમેશભાઈ પરસાણીયા - મો. ૯૪૨૮૪૯૨૧૧૮, જયંતીભાઈ પરમાર - મો. ૯૪૨૬૫૬૯૧૭૭, જયંતીભાઈ મારડીયા - મો. ૯૪૨૮૦૮૮૨૬૩, મચુરભાઈ પ્લાસવા - મો. ૯૯૭૪૭૯૯૧૪૩ ડાયાલાલભાઈ કેશોદ - મો. ૯૯૭૮૭૦૯૦૦૯

શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન, ટીસેમ્બર - ૨૦૦૮ (૩૫)

ઠાકોરજીની નગરયાત્રા તથા ભવ્ય શોભાયાત્રા

ઠાકોરજીની નગરયાત્રા તથા ભવ્ય શોભાયાત્રા

ઠાકોરજીની નગરયાત્રા તથા ભવ્ય શોભાયાત્રા

સભામંડપમાં પદધારામણી

અંતરના રૂડા અમૃતમય આશીર્વાદ

મંદિરમાં નિઃસ્વાર્થ સેવા કરનારને આશીર્વાદ

રાત્રિના કીર્તન-ભક્તિ કાર્યક્રમ

મહિલા મંદિરમાં પ્રતિષ્ઠાવિધિ

કથા અંતર્ગત અજ્ઞકૂટોત્સવ

મહોત્સવનો નિત્ય લાભ લેતા સોરઠ પ્રદેશના તેમજ ચણાકા વિસ્તારના ભક્તજનો

પ.પૂ.સનાતન ધ.ધુ. ૧૦૦૮ શ્રી ધર્મમાર્તંડ, ધર્મકુળ યુગમણી આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીના 'ગાદિ પટ્ટાભિષેક' ના 'રજત જયંતિ વર્ષ'માં ચણાકા (ચવન ઋષિનું) ને આંગણે યોજાયેલ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરનો ભવ્ય 'મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ' (તા. ૨૬ નવેમ્બર થી ૫ ડીસેમ્બર - ૨૦૦૮) શ્રી સ્વામિનારાયણ ચિંતન, ન્ડીસેમ્બર - ૨૦૦૮ (૩૬)

- છબીકલા : શ્રીહરિ ડીઝીટલ સ્ટુડીયો - સુરત. મો. ૯૮૨૫૦૩૦૨૫૦, પરેશ માળવીયા - યુ.કે. મો. ૯૪૨૭૫૭૦૮૪૪

Printed and Published by Swami Viraktsrupdasji on behalf of Shree Swaminarayan Temple - Sardhar and Printed at Sahajanand Press, 80 Feet Road, Rajkot. and Published from Shree Swaminarayan Temple - Sardhar, Dist-Rajkot - 360025. Editor - Sadhu Divyaswarupdas